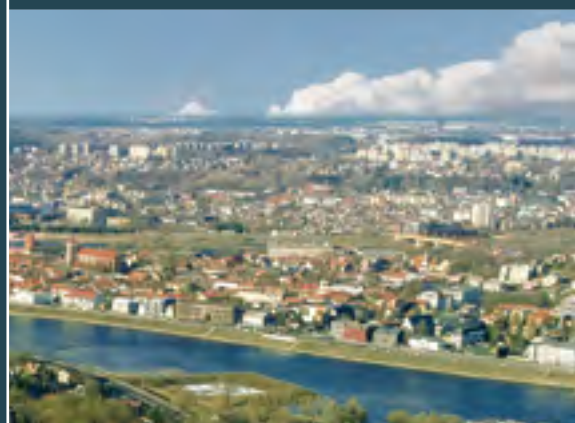

T E N, K U R N A M A I

MATAU KAUNĄ

5 Urbanistė Živilė Šimkutė:
mano svajonių miestas
palengva ryškėja

17 „Matau Kauną“: gyvybe
pulsuojanti oazė tarp
miesto ir gamtos

27 Aleksoto
funikulieriaus
istorijos

„Matau Kauną“ gyvybe
pulsuojanti oazė
tarp miesto ir gamtos

17

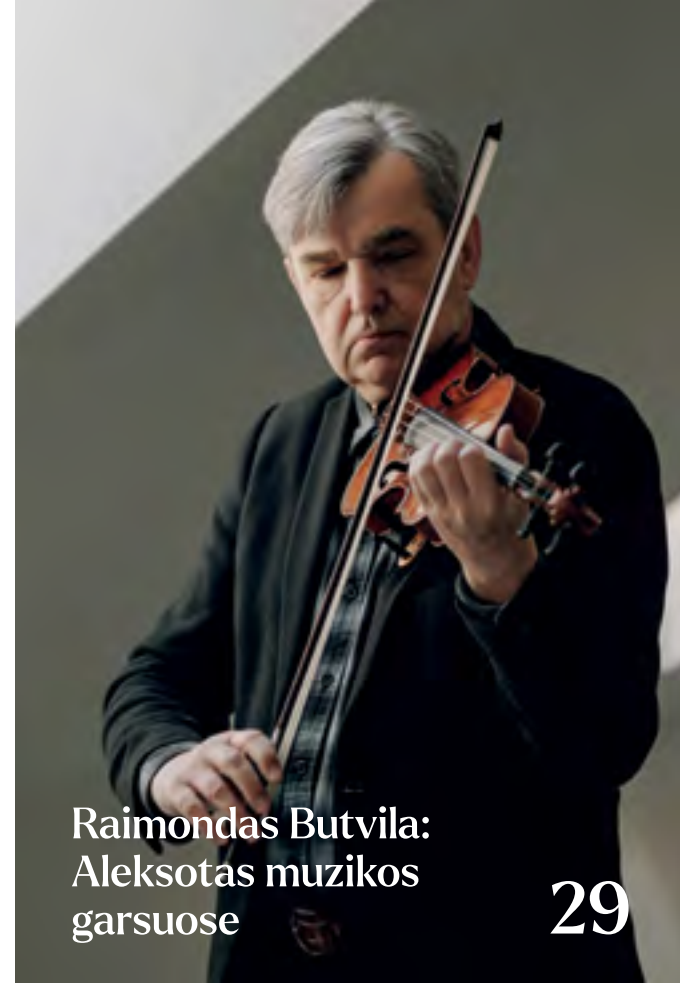
Aleksoto
funikulieriaus istorijos

27

Kvepiančių namų
receptas

49

Raimondas Butvila:
Aleksotas muzikos
garsuose

29

Aleksotas
ant delno

9

Turinys

- 5 Urbanistė Živilė Šimkutė: mano svajonių miestas palengva ryškėja
- 9 Aleksotas ant delno
- 13 „Matau Kauną“ gyvenvietės žemėlapis
- 17 „Matau Kauną“ gyvybe pulsujanti oazė tarp miesto ir gamtos
- 21 S. Dariaus ir S. Girėno aerodromas – neišblėstantis įkvepiančios istorijos židinys
- 25 Žaliasis Aleksotas: VDU botanikos sodas
- 27 Aleksoto funikulieriaus istorijos
- 29 Raimondas Butvila: Aleksotas muzikos garsuose
- 31 Atsinešti gamtą į namus: balkono sodai
- 33 Jaukių namų filosofija: Hygge Aleksote
- 35 Namai Kauno kultūros lopšyje: *Gintariškių* dvaro gyventojai
- 37 Namų paskirtis ir erdvė po karantino
- 39 Abraomas Mapu: pirmasis romanas hebrajų kalba, gimęs Aleksote
- 41 Senieji Kauno stogai: senamiesčio architektūros slėpiniai
- 43 Namų kvapas: kaip sukurti atmosferą kvapų pagalba
- 45 Bella Toscana: gabalėlis Italijos Aleksote
- 47 Antras šansas: tvarumas ir patogumas namuose
- 49 Kvepiančių namų receptas

„Matau Kauną“ – gyvybe alsuojantis projektas ant Aleksoto kalno

Ambicingas „Matau Kauną“ projektas įgyvendinamas patrauklioje miesto vietoje ant Aleksoto kalno. Tai vieta, turinti gilią istoriją ir menišką sielą. Iš čia lengvai pasiekiamas Kauno senamiestis ir Nemuno sala, kuri pamažu tampa vis svarbesniu miesto traukos centru. Teritorijoje gausu žaliųjų erdvių. Šalia žaliuoja

Antakalnio parkas. Čia visada gali mėgautis gyvos gamtos apsuptimi, o tai, gyvenant mieste, tikra prabanga.

Plėtojant kvartalą Aleksoto teritorija bus pilnai sutvarkyta, joje įrengtos vaikų žaidimų aikštelės, su miesto tinklu sujungti dviračių ir pėsčiųjų takai bei poilsio erdvės. Kvartalo apylinkėse gerai išvystyta transporto, paslaugų ir socialinė infrastruktūra, kuri, teritorijai pražystant naujomis spalvomis, bus plėtojama dar aktyviau.

„Matau Kauną“ kvartalas turi pasvertą ambiciją per artimiausius keletą metų užsitarnauti vienos iš patraukliausių vietų gyventi mieste vardą ir tapti sektinu tvarios, į modernių gyventojų poreikius orientuotos, urbanistinės plėtros pavyzdžiu.

Urbanistė Živilė Šimkutė: mano svajonių miestas palengva ryškėja

Živilė Šimkutė – architektūros ir urbanistikos biuro „MASH studio“ partnerė. Kaune gyvenanti urbanistė į savo miestą žvelgia ne tik kaip į namus, bet ir kaip į galimybių, pokyčių vietą. Živilės nuomone, Kaunas keičiasi, o atsirandantys projektai formuoja naują miesto veidą.

SENAS IR NAUJAS MIESTAS: KOKIE DALYKAI NESIKEIČIA?

Su dabartinėmis technologijomis pakeisti galima viską: ir kalną nukasti, ir upės vingį pakreipti. Tačiau tai nereiškia, kad taip reikėtų daryti. Manau, keletas dalykų turėtų nesikeisti. Kauno unikalumas slypi išlikusiuose istoriniuose sluoksniuose, jų darnoje. Šie aiškiai matomi skirtingų epochų šešėliai ir yra Kaunas – sugriovus juos, mūsų miestą tektų vadinti kitu vardu. Miesto kultūrinis daugiasluoksniškumas yra pirmas dalykas, kuris neturėtų keistis.

Antra, svarbu išsaugoti ir per daug nesikišti į miesto gamtinį karkasą – miesto žaliųjų erdvių tinklą. Jis naudingas tiek gyvūnams ir augalams, bet, be abejo, – žmonėms. Žaliosios erdvės yra mažiausiai išmanus, tačiau naudingiausias sprendimas, kovo-

jant su klimato kaita ir karščio salomis. Vien medžio palikimas prieš seną pastatą temperatūrą kambarėje gali sumažinti keliais laipsniais. Galiausiai, neturėtų keistis viešųjų erdvių tinklas. Jis nesusiformuoja atsitiktinai – nuo viešųjų erdvių priklauso visos teritorijos funkcionavimas, tai vieta, kur susitinka miestiečiai. Miesto daugiasluoksniškumas, gamtinis karkasas ir viešųjų erdvių tinklas yra lyg stuburas, aplink kurį turėtų augti ir klestėti miestas.

KURIOS KAUNO VIETOS ŠIUO METU PATIRIA DIDŽIAUSIUS POKYČIUS? KAIP KEIČIASI ALEKSOTAS?

Daugiausiai pokyčių Kaune šiuo metu išgyvena Aleksotas. Kaip ir visame pasaulyje, čia daug dėmesio skiriama transformacijai – gamyklos, sandėliai, aikštelės palengva ruošiasi naujam gyvenimui.

Aleksoto struktūra išlieka panaši, tačiau erdvės prisipildo gyvybe, kultūra, kuriasi bendruomenės. Pavyzdžiui, buvusi sraigtasparnių remonto gamykla pavirs į nacionalinės svarbos Aleksoto inovacijų pramonės parką.

Buvusių pramoninių teritorijų regeneracijos ženklus galima išvysti ir kitose Kauno vietose: Vilijampolėje, Petrašiūnuose, Šančiuose. Teritorijų regeneracija, išlaikant buvusio industrinio charakterio ženklus, yra veiksminga ir darni priemonė į miestą pritraukti naujus gyventojus. Čia gali atsirasti tvarūs gyvenamieji ir komerciniai pastatai, gyvybingos viešos erdvės. To tikiuosi ir iš naujų projektų Aleksote, Žemojoje Fredoje ir kituose rajonuose. Tikiu, jog šiuose atgimstančiuose rajonuose sau vietą ras intelektualai, aukštos gyvenimo kokybės siekianti bendruomenė. Šis procesas kol kas vyksta lėtai, tačiau nekantrauju išvysti, kaip visa tai atrodys.

MIESTAS KEIČIASI, NES KEIČIASI GYVENTOJŲ ĮPROČIAI. KOKIE MIESTO POREIKIAI DABAR YRA AKTUALIAUSI?

Kaune labai matosi pasikeitęs žmonių požiūris į sveikatą ir išaugęs noras judėti. Nustembame užsienyje pamatę, kaip miestas gali būti pritaikytas dviračiams ir pėstiesiems – Kaune taip pat pradeda platėti šaligatviai, daugėja dviračių takų. Taip pat po truputėlį slopsta nuo 90–tųjų įsismarkavęs bumai keltis į priemiesčius. Tuomet stipriai suvaržyta visuomenė turėjo tikslą išsilaisvinti, turėti kažką savo, bėgo iš masinės statybos daugiabučių, o dabar iš naujo pradedame vertinti gyvenimą bendruomenėje. Vėl pradedame atrasti gyvenimą, kai pažįsti kaimynus, turi šalia parką, gali žiūrėti kaip vaikai prie namo žaidžia ne vieni, o su draugais.

Pandemija padarė įtaką mūsų kasdieniams įpročiams. Dabar daugiau laiko leidžiame lauke, atnaujintuose parkuose. Po karantino žmonės, kurie nesidomėjo kultūra, pradėjo lankyti galerijas, koncertus, spektaklius. Miestas prisitaikė – apleistos žaidimų aikštelės virsta koncertų erdvėmis, atidaromos naujos laisvalaikio erdvės, galerijos.

KAIP MANOTE, AR KOMPROMISAS TARP GAMTOS IR MIESTO YRA PASIEKIAMAS? KAIP SUKURTI GAMTOS OAZĘ MIESTE?

Manau, kad turime išmokti gyventi su gamta, o ne siekti kompromiso. Ir jau mokomės, tik mažais žingsneliais. Vis dar daug kam atrodo, jog imituojujant „gamtą“ mieste galima pasiekti tikrą ir natūralų jos efektą. Deja, dirbtinai sukurti žalią plotelį, apželdinti sodą ir sakyti, jog čia – „gamta“, yra mažų mažiausiai neteisinga.

Vis dėlto, net ir miesto aplinkoje yra susikūrusi natūrali

flora ir fauna. Daugiabučių kvartaluose galime aptikti skirtingų rūšių augalų ir gyvūnų. Kaip pavyzdį galiu paminėti Kauno tvirtovės parkų teritorijose saugomas šikšnosparnių buveines, krantinėse įsikūrusius bebrus ir lapas. Yra ir mažiau urbanizuotų vietų, kaip Žemosios Fredos krantas, kur ekosistema nėra žymiai paliesta žmogaus – nuo to tiek augalams, tiek gyvūnams tik geriau.

Besimokydami sugyventi su gamta, turime galvoti apie miesto ir žaliosios infrastruktūros projektavimą kartu: atitinkamai tvarkyti gruntą, sudaryti sąlygas natūraliai surinkti lietaus vandenį, strategiškai integruoti upelius ar kitus vandens telkinius. Nereikia sukurti tobulos, išgenėtos aplinkos, kartais pakanka palikti natūraliai užaugusias pievas, kur gyvūnija pati susikurs sau gyvenimą. Normalu, kad vyksta statybos ir miestai auga. Bet dar svarbiau – neaukoti gamtos.

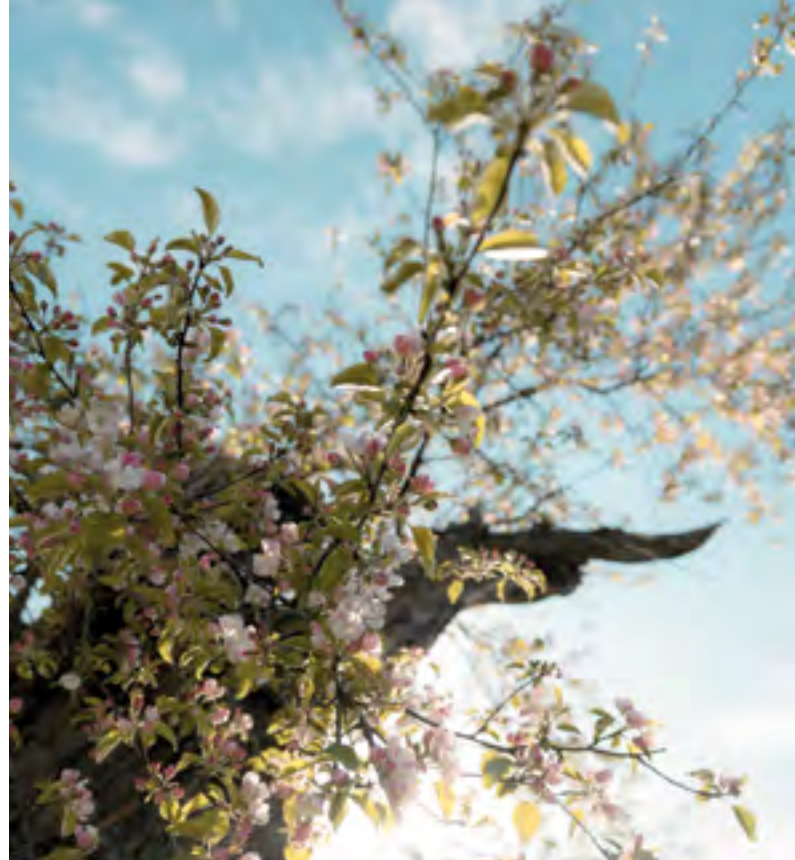
VYKSTA DIDELI STATYBŲ PROJEKTAI IR ALEKSOTE, IR FREDOJE, KEIČIASI MIESTAS. GAL JAU SPĖJOTE PASTEBĖTI TENDENCIJĄ, KOKIOS TVARUMO IDĖJOS YRA SVARBIOS ŠIAME PROCESU?

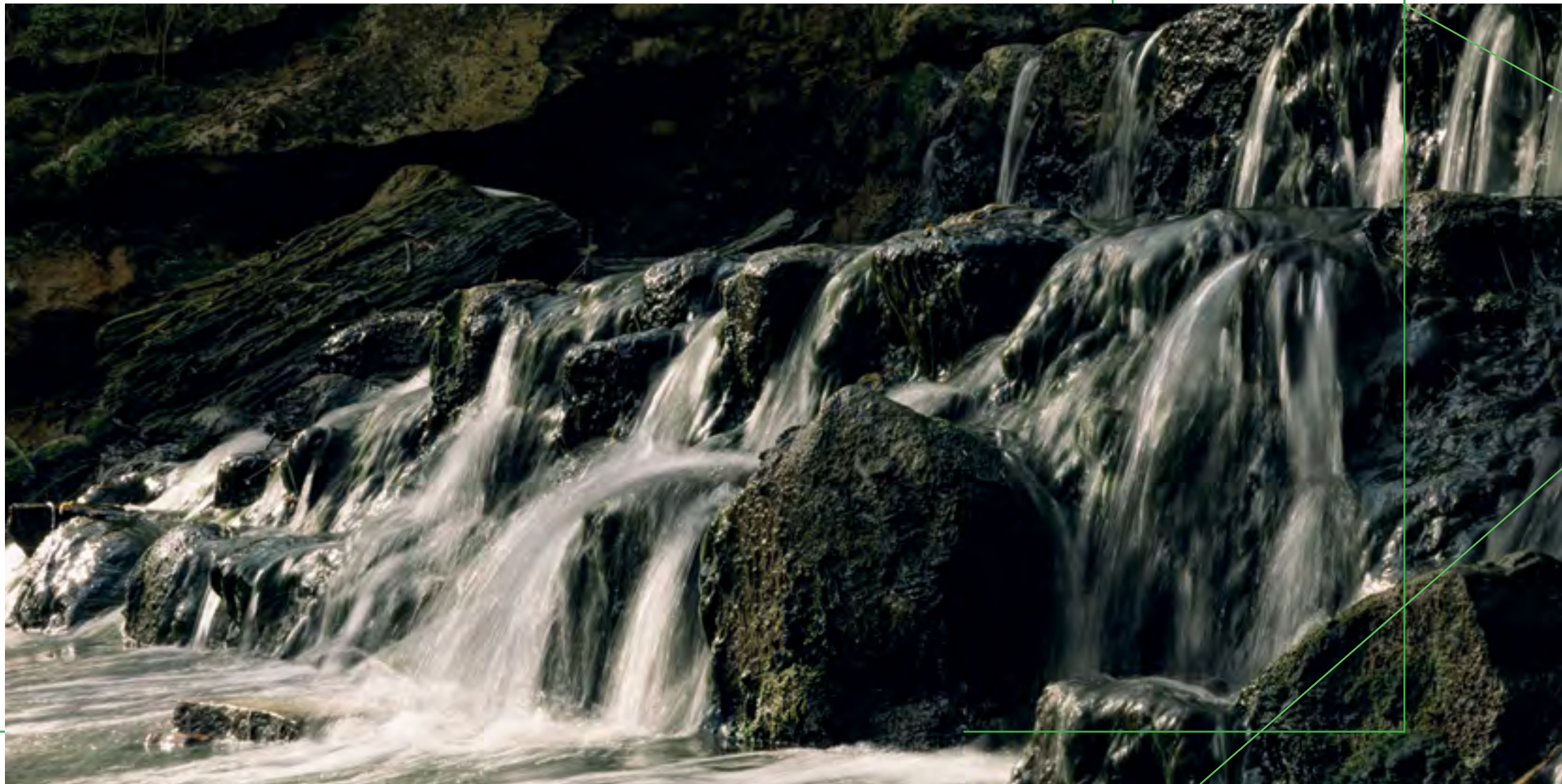
Kuriant naujus projektus, nuolat kyla klausimai, susiję su tvary medžiagų vartojimu, dviračių infrastruktūra, apželdinimu. Taip, tai svarbu, tačiau kelrodė tvarumo idėja turėtų būti siekiamybė kurti kompaktišką miestą. Kitaip tariant, reikėtų galvoti apie tai, kaip naudojamas žemės plotas atrodys ilgalaikėje perspektyvoje. Juk dabar turime tiek daug neefektyviai išnaudotų erdvių! O tai nemažai kainuoja ir dar daugiau kainuos ateityje.

Labai svarbu palikti vietos bendruomenei kurtis ir jiems būti kartu, pasirūpinti energetiniu pastatų efektyvumu, ieškoti natūralių sprendimų ir pasitelkti šiuolaikines technologijas. Tai kuria pridėtinę vertę ne tik būsimiems jo gyventojams, bet ir visam Aleksotui, skatina tokių pastatų kultūros atsiradimą. Tikiuosi, kad „Matau Kauną“ projektas taip pat atitiks šiuos lūkesčius.

KOKĮ MIESTĄ JŪS NORĖTUMĖT MATYTI IR AR TAI YRA PASIEKIAMAS?

Norėčiau matyti kompaktišką vaikštomą miestą, kuriame gyventume darnoje tiek su savimi, tiek su kaimynais, tiek su mus supančia gamta. Norėčiau, kad kaimynai per šv. Kalėdas susitiktų prie bendros eglutės ir kad tėvai jaustųsi saugiai, per Užgavėnės išleidę vaikus prašyti blynų iš kaimynų.

Marvelės kaskados ir upės slėnis

Aleksotas ant delno

Dviejų didžiausių Lietuvos upių sankirtoje, žalių kalvų apsuptyje ir pačiame šalies centre verda kultūros bei energijos kupinas Kauno gyvenimas. Daugiau nei prieš tūkstantį metų lietuviams tai buvo svajonių miestas, todėl džiugu, kad ir šiandien jiems gera čia gyventi. Nors apie Kauno įkūrimą sklando daug legendų, viena yra aišku – tai buvo gamtos prieglobstis ir ideali vieta archajiškai gyventi.

MARVELĖS KASKADOS IR UPĖS SLĖNIS

Dar palyginus neseniai Marvelės upės slėnis buvo virtęs tikru šiukšlynu, kol Aleksoto bendruomenė ėmėsi iniciatyvos jį paversti viena gražiausių šio rajono vietų. Nuo tikslo juos skyrė sunkvežimiai padangų ir kitų šiukšlių bei begalė sunkaus darbo. Vis dėlto, sutvarkius slėnį, rezultatai negalėjo būti geresni – atsivėrė nuostabios Marvelės upelio kaskados. Bendruomenės pastangomis buvo pastatyti prie jų vedantys laiptai bei tiltas per upelį. Dabar tai puiki vieta pasivaikščiojimui, gražiai nuotruakai ar piknikui gamtoje.

II KAUNO FORTAS

II Kauno fortas, nutrupėjusiomis raudonų plytų sienomis ir žaluma apaugusiais stogais, miesto kontekste dabar atlieka lyg parko ar sodo funkciją. Iš tiesų, dieną ramybe alsuojantis pastatas slepia turtingą istoriją ir ją dar menančius artilerinius šovinius, kurių galima aptikti koją žengus vidun. Tačiau net ir šiandien II fortas pilnas gyvybės, tik, galbūt, ne tokios, kokią pirmiausiai įsivaizduotume. Forto

teritorijoje namus atrado daugybė šikšnosparnių, todėl čia įsteigtas Julijanavos teriologinis draustinis.

JIESIOS PILIAKALNIS

Šis piliakalnis tarp Aleksoto gyventojų turi daug vardų: Napoleono kalnas, Pajiesis, Žydakalnis. Visgi, visi gali sutikti, kad užkilus į Jiesios ir Nemuno upių sankirtoje žaliuojančių kalvų atsiveria pasakiški vaizdai. Jiesios piliakalnis yra natūrali kalva, todėl, pasak istorikų, nenuostabu, kad jau prieš tūkstantį metų ji buvo įvertinta kaip puikus gynybinis objektas. Kalbant apie vėlesnius laikus, Napoleono kalno pavadinimas irgi atsirado ne be reikalo. Sakoma, kad būtent iš šio piliakalnio Prancūzijos imperatorius stebėjo savo kariuomenės persikėlimą per Nemuną. Nors istorikai jau spėjo paneigti šį teiginį, prilipęs Napoleono kalno vardas Jiesios piliakalnį seka iki šiol.

Dabar tai vienas žaviausių Kauno piliakalnių, svaiginantis įkvepiančiais vaizdais ir savo istoriją primenantis čia švenčiamomis senoviškomis baltų šventėmis.

ALEKSOTO APŽVALGOS AIKŠTELĖ

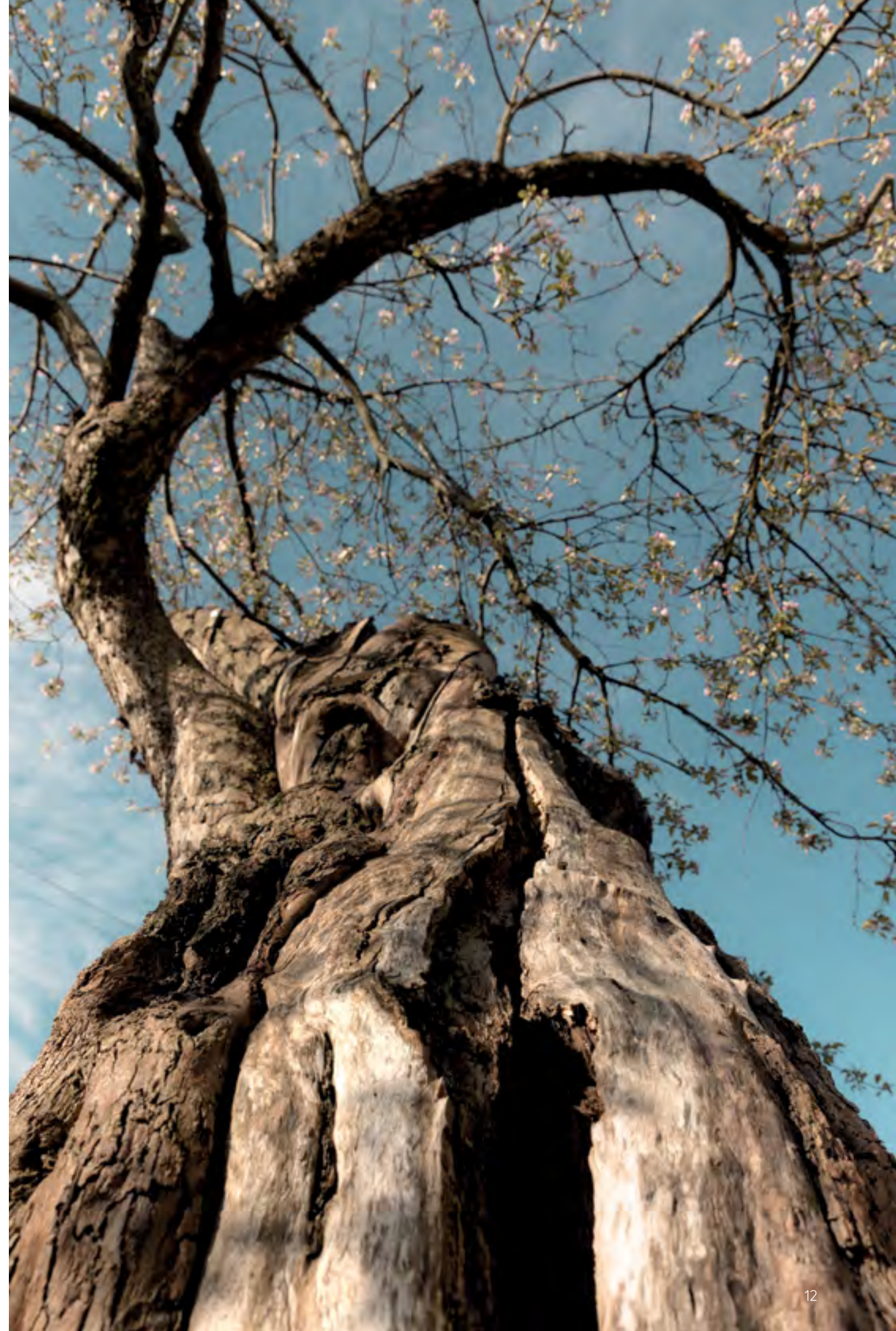
Protėvius klajoklius sužavėjęs Kauno bei Aleksoto kraštovaizdis savo grožiu stebina ir dabar. Aleksoto kalvose esanti Aleksoto apžvalgos aikštelė neabejotinai gali įtikinti natūraliu ir architektūriniu senojo Kauno grožiu. Visgi, žvilgsnį nusukus priešinga kryptimi į kalvomis vingiuojantį Aleksotą, lyg ant delno išvysime ne ką mažiau žavių vietų.

SENIAUSIA LIETUVOS OBELIS

Aleksoto seniūnijoje vingiuojanti Senosios Obels gatvė puošiasi tokiu romantišku pavadinimu ne be reikalo – viename iš kiemų auga seniausia Lietuvos obelis. Žiedus ji krauna jau apie 360 metų! Įdomu tai, kad senasis medis auga privačiame kieme, o dabartiniai savininkai, atsikraustę, vos nesugalvojo jo nukirsti. Nuo liūdno galo apsaugojo kaimynė, paprašiusi savininkų palikti obelį, po kuria jaunystėje sėdėdavo jos prosenelis. Netrukus prisistatę gamtosaugininkai patvirtino įtarimus apie medžio amžių ir pripažino jį seniausia Lietuvos obelimi. Dabar savininkai iškirto dalį savo gyvatvorės, kad kiekvienas norintis galėtų išvysti šią įspūdingą obelį.

ALEKSOTO PARKAS

Aleksoto grožis didele dalimi slypi praeities istorijų žavesy bei palikimuose. Vis dėlto dabartinė bendruomenė jau nukreipė žvilgsnius į ateitį ir kuria šiuolaikinį jaukumą senojo rajono ribose. Būtent taip čia atsirado Aleksoto parkas – 2 ha ploto žalioji zona buvo įrengta verslo ir savivaldybės pagalba. Šiuolaikiškas parkas glosto širdį visai Aleksoto bendruomenei, o ypač dviratininkams, vaikams, aktyvaus laisvalaikio mėgėjams ir kiekvienam ieškančiam preteksto savo kojas išnešti į lauką.

„Matau Kauną“ gyvenvietės žemėlapis

Šiuo metu vystomi perimetrinio užstatymo ir nedidelio dydžio kvartalai aiškiai atskirs viešas ir privačias erdves bei suformuos jų hierarchiją. Norint sukurti skirtingo identiteto kvartalus ir pasiekti aiškesnį kiekvienos gyvenamosios vietos identifikavimą, buvo pasitelktos 4 architektų komandos.

Aplinka

Teritoriją supa natūralus gamtinis karkasas, todėl bus siekiama jį darniai integruoti į vystomą teritoriją, kad iš kvartalų labiau atsivertų nepakartojamas vaizdas į šlaitus, taip sukurdamas ryšį tarp pagrindinių viešų erdvių ir miško. Siūloma aplinkinį gamtinį karkasą išnaudoti rekreacijai ir gamtinio tako sukūrimui.

Naujas pėsčiųjų tiltas

Beveik 260 metrų ilgio pėsčiųjų tiltas apjungs Aleksotą ir Nemuno salą. Šis tiltas ne tik padės pasiekti miesto senamiestį dar greičiau ir patogiau, bet taps traukos vieta, iš kurios Kaunas atsivers visais 360 laipsnių.

Centrinis skveras

Centrinis skveras – aktyviausia, visus suburianti rajono erdvė, kurioje suras sau tinkamos veiklos maži ir dideli. Vieta bus lengvai pasiekama iš visų kvartalų ir pėsčiųjų takais sujungta su aplinkiniais rajonais. Joje susikirs pagrindinės gatvės, todėl erdvė taps aktyvesnė ir gyvesnė. Čia bus pratęsta Antakalnio g. medžių alėja.

- 1 Seniausia Lietuvos obelis
- 2 Dariaus ir Girėno aerodromas
- 3 Aleksoto šv. Kazimiero bažnyčia
- 4 Jiesios piliakalnis
- 5 II Kauno fortas
- 6 Marvelės kaskados ir upės slėnis
- 7 Aleksoto parkas
- 8 Bella Toscana
- 9 VDU Botanikos sodas
- 10 Aleksoto funikulierius
- 11 VDU Muzikos akademija

Projekto moderatorius, urbanistas
Tadas Jonauskis

Projekto „Matau Kauną“ „Centrinio
skvero“ vizualizacija

„Matau Kauną“: gyvybe pulsuojanti oazė tarp miesto ir gamtos

Žmonių požiūris į namus nuolat keičiasi – iš 4 sienų oazės idėjos namų konceptas plečiasi į bendras socialines erdves, gamtos prieglobstį, vaikštomu atstumu pasiekiamą miestą ir aukštą gyvenimo kokybę vertinančių bendruomenių kūrimą. Kaip pasakoja Aleksote jau kylančio projekto „Matau Kauną“ pagrindinis moderatorius, urbanistas Tadas Jonauskis, šis projektas yra daugiau nei butų visuma – tai vieta gyventi kokybiškai.

IŠSKIRTINĖ ARCHITEKTŪRA

Aleksote statomas „Matau Kauną“ projektas – didelis ir inovatyvus užmojis, savyje talpinantis potencialą organiškai pakeisti Aleksoto veidą. Pagrindinis projekto moderatorius, urbanistas T. Jonauskis pasakoja, kad tai išskirtinis projektas ne tik vizija, bet ir jos kūrimu – bendrą idėją kartu vystė net 4 architektų komandos ir urbanistų studija: „Lietuvoje tai retas atvejis, kai bendrom jėgom, bendradarbiavimo principu, būna pagrįstas visas idėjos kūrimo procesas. Jo metu buvo išnagrinėti įvairūs scenarijai, ilgai dirbom, ilgai diskutavom, ieškojom geriausių variantų.“

Rezultatas – ne tik brandi vizija, bet ir gyvybinga bei nemonotoniška architektūra, susidedanti iš 11 nedidelių kvartalų. T. Jonauskis pasakoja: „Kiekvienas iš 11 kvartalų bus ganėtinai skirtingas, nes visos trys architektų komandos burtų keliu išsirinko, kurį kvartalą projektuos. Kadangi visi architektai dalyvavo vizijos vystymo procese ir suvokia bendrą

idėją, gausis skirtingų charakterių ir stilių dermė, juk kiekvienas iš jų turi skirtingą braižą. Tai turėtų atnešti daug unikalumo, gyvybės ir tai tikrai nebus kažkoks monotoniškas, šabloniškas, atsikartojantis sprendimas.“

GAMOS, Miesto ir bendruomenės trejybė

Vargu ar gali būti idealesnės sąlygos gyvenamųjų namų projektui: aplink gamta, visai netoli Kauno centras, nepakartojamas vaizdas, o ir erdvėje nėra beveik jokių objektų. Tai lyg balta drobė, suteikianti neribotas galimybes. Urbanistas T. Jonauskis pasakoja, kad, kuriant projekto koncepciją, visos bendruomenės gyvenimo kokybė buvo lyg kelrodė žvaigždė.

Pavyko sukurti miestietišką koncepciją, apimančią gyvenimą miesto centre, bet šalia gamtos, ypatingą dėmesį skiriant bendrosioms erdvėms: „Daug dėmesio

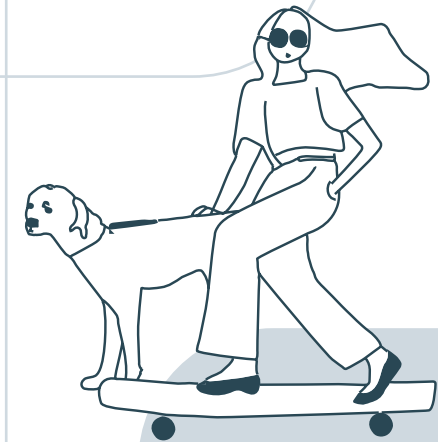
skyrėme ir apskritai visą koncepciją pradėjome galvoti nuo viešų erdvių, gyvenimo kokybės. Praktiškai visi namai, visi butai orientuoti arba į kažkokią bendrą erdvę, skverą, parkelį, arba į Aleksoto šlaitus, kad pro langus matytųsi miškas, o viršutiniuose aukštuose atsivertų Kauno panorama.“

Viešosios erdvės kiekvieno skoniui

Projekto teritorijoje planuojama ne viena viešoji erdvė: aktyvus centrinis skveras su vandens telkiniu ir sporto bei kavinių erdvėmis, erdvus bendruomenės skveras jaukiems vakarams, į šlaito giraitę įsiliejanti žaliaji erdvė atokvėpiui gamtoje bei piknikams. Visgi erdvių valdymo galia suteikiama ir gyventojams – architektų komanda pristato „šeimininko metrą“. Apie šią idėją T. Jonauskis pasakoja: „Pirmo aukšto gyventojai galėtų turėti du ar tris metrus priešais savo langus, kuriuos prižiūrėtų, įsirengtų terasas ar sodelius ir kurtųsi bendruomeniškesnis jausmas, matytum, jog

Projekto „Matai Kauną“
vizualizacija

čia yra gyvenama, žmonėms skirta erdvė, o ne tiesiog cokolis prie pastatų ar techninis aptarnavimas.“

„MATAU KAUNĄ“ ALEKSOTO TRANSFORMACIJOJE

Aleksotas – bene greičiausiai besivystantis Kauno rajonas. Čia planuojami svarbūs miesto plėtros projektai: Inovacijų pramonės parkas, viešos ir komercinės paskirties objektai, M. K. Čiurlionio koncertų salė. Visgi, šiandien tai dar pakankamai retai apgyvendintas rajonas, todėl skaičiuojama, kad „Matai Kauną“ projektas gerokai padidins Aleksoto gyventojų skaičių. Įvertinant ateities perspektyvas projektas siekia tapti darnia Aleksoto plėtros dalimi ir organiškai įsiliesti į rajoną, sukuriant papildomą vertę visiems gyventojams.

Aplink projekto teritoriją gausu esamų ir planuojamų traukos centrų, viešojo transporto stotelių, tad bus sukurti nauji pėsčiųjų takai ir automobilių keliai, kurie sujungs anksčiau logistiškai atskirtas teritorijas. Ypač daug dėmesio skiriama jungtims su vystoma kairiąja Nemuno krantine ir Inovacijų pramonės miesteliu.

GAMOS OAZĖ MIESTE

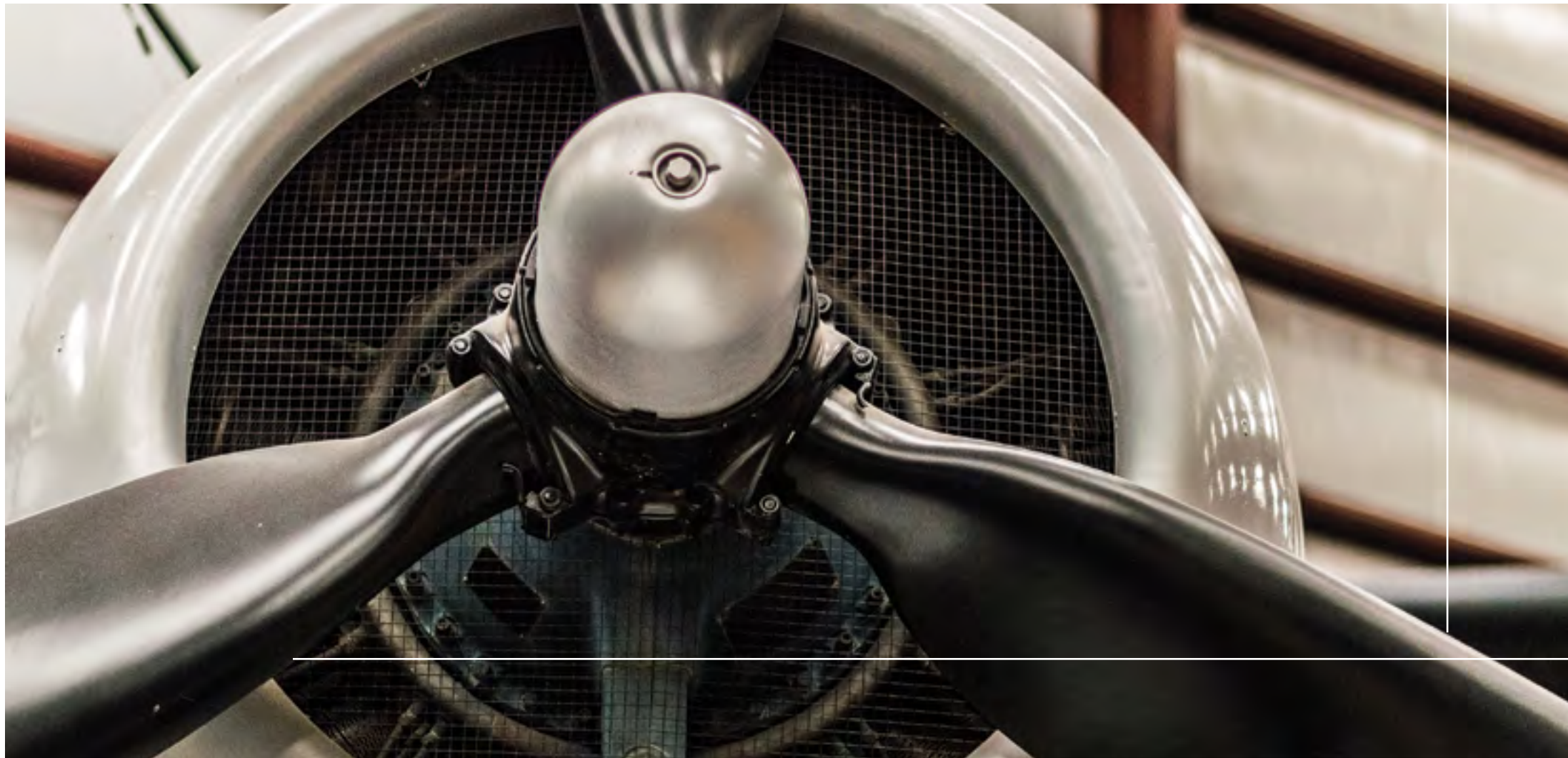
„Matai Kauną“ kyla žalioje Aleksoto vietoje – šlaitai nusėti giraitėmis, o aplink veša turtingas gamtinis karkasas. Neretai statant projektus pirmiausiai kliaujamasi vietovės išlyginimu, o tada – dirbtiniu apželdinimu, tačiau šis projektas derinamas prie

gamtos. Kaip teigia urbanistas T. Jonauskis: „Pačioje teritorijoje nebuvo daug vertingų dalykų, tačiau augo medžių, tad labai stengėmės juos išsaugoti ir prisiderinti“. Gamtos apsuptis labai svarbi šio projekto dalis, tad aplink esanti Aleksoto šlaito giraitė plečiama taip, kad pati gamta pakviestų praeivį užsukti į kiemą.

LAISVĖ PĖSTIESIEMS!

Vienas iš „Matai Kauną“ projekto tikslų – neretai automobiliams skiriamas erdves sugrąžinti pėstiesiems. T. Jonauskis pasakoja: „Yra labai daug gatvelių, kurios praktiškai bus be automobilių srauto arba su visiškai minimaliu patekimu – privažiavimu prie namų, bet ne daugiau. Pirmenybę teikiame judėjimui pėsčiomis, saugumui, laisvai bėgiojantiems vaikams, tad pėsčiųjų gyvenimo kokybė bus tikrai aukšta.“ Žinoma, vairuojantiems nereikėtų nusiminti – kiekvienas automobilis atras sau vietą požeminėje stovėjimo aikštelėje, tačiau lauke bus išlaikomas gyvybingumas ir saugi aplinka.

Projektas „Matai Kauną“ žada formuoti ne tik pastatų visumą, tačiau pirmiausiai – kokybiško bendruomeniško gyvenimo ideologiją. Arti miesto, gamtos, arti vienas kito, tačiau su daugybe erdvės atsikvėpti ir paprasčiausiai pasimėgauti gyvenimu – tai yra „Matai Kauną“.

*Aerodrome atliktas
pirmas Lietuvoje šuolis
parašiotu, išmėgintas
pirmasis lietuviškas
sklandytuvas,
išskleista didžiausia
Lietuvos vėliava
(221 kv. m.).*

S. Dariaus ir S. Girėno aerodromas – neišblėstantis įkvepiančios istorijos židinys

S. Dariaus ir S. Girėno aerodromas yra tikras drąsos, ryžto ir didingos istorijos paminklas, po tiek metų vis dar išliekantis vienu žymiausių Aleksoto simbolių. Įkurtas 1915 m. aerodromas matė ir išgyveno visus svarbiausius besikuriančios Lietuvos įvykius. Būtent čia susikūrė pirmoji Nepriklausomos Lietuvos aviacija. Nors per tiek metų aerodromui grėsė ne vienas sunaikinimas, visus kartus pavyko atsilaikyti ir dabar ši vieta klesti kaip niekada, savo buvimu kasdien primindama apie įkvepiančią skrydžio simboliką.

S. Dariaus ir S. Girėno aerodromas, dar vadinamas Aleksoto oro uostu, yra tiek vietinių, tiek aviacijos turistų mėgstama vieta, įtraukta ir į „Best flying destinations in Europe“ sąrašą. Visgi kauniečiams jis geriausiai žinomas dėl jau ilgiau nei šimtmetį vykstančios kasmetinės aviacijos šventės, kurios metu dangų raižo įspūdingi pilotų pasirodymai, o visą Aleksotą užlieja linksma muzika.

Nors dabar aerodromas užima apie 70 ha plotą, o kilimo takas yra 1,3 km ilgio, 1915 m. jis buvo žymiai mažesnis. Pasaulinių karų metu ir tarpukariu šis aviacijos objektas ėjo iš rankų į rankas ir kiekvieni šeimininkai pasirūpino, kad jame vyktų pokyčiai. Nuo diržablio angaro (didžiausio pastato tuometinėje Lietuvoje), papildomų takų bei pastatų iki radijo stoties įrengimo ir Europos akrobatinio skraidymo čempionato – aerodromas tikrai matė visko ir nuolat keitėsi. Vis dėlto labiausiai jis žydėjo būdamas Lietuvos rankose ir būtent tada čia buvo iškovota daugiausia naujų pirmų kartų bei rekordų.

S. Dariaus ir S. Girėno aerodrome 1919 m. pirmą kartą pakilo lėktuvai su lietuviškais skiriamaisiais ženklais bei susiformavo civilinė ir karinė aviacija.

Čia atliktas pirmasis Lietuvoje šuolis parašiotu, išmėgintas pirmasis lietuviškas sklandytuvas, įvairūs lietuvių sukonstruoti lėktuvai ir parašiotininkų išskleista didžiausia Lietuvos vėliava (221 kv. m.). Galiausiai – šiame aerodrome 1933 m. minia žmonių laukė, iš savo legendinio skrydžio grįžtančių, S. Dariaus ir S. Girėno.

Nors aerodromą ne kartą kėsinosi sunaikinti, aviatorių pastangomis jis išliko ir dabar čia verda gyvenimas: jo teritorijoje įsikūręs Lietuvos aviacijos muziejus, besididžiuojantis savo įspūdingų gabaritų eksponatais, čia veikia leidykla „Plieno sparnai“, vyksta įvairūs renginiai bei šventės, edukacinės programos, mokymai, orientacinės varžybos. Žinoma, aerodrome klesti ir stipri aviacijos entuziastų bendruomenė. Tačiau viena įdomiausių S. Dariaus ir S. Girėno aerodromo vykdomų veiklų – aerokempingas, kuriame laukiami visi, norintys ryte pakilti kartu su lėktuvais ir įsigerti istorija alsuojančios atmosferos.

Metų metus nutrūktgalvius aviatorius, romantiškus svajotojus ir ryžtingus patriotas globojęs aerodromas iš Aleksoto istorijos bei atminties niekada neišnyks. Jo gyvybinga energija, gaubianti šį Kauno rajoną, kasdien įkvepia drąsiam ir svajingam gyvenimui.

SKRYDŽIO NAMAI

Kultūros, gamtos, gyvybės ir jaukumo apsupti namai yra vieta, kur gimsta ryžtas skrydžiui. Ypač, kai kaimynystėje – įkvėpimu bei laisve pulsuojančios istorinės S. Dariaus ir S. Girėno aerodromas. Būtent todėl pirmiesiems kylantiems projekto „Matau Kauną“ pastatams suteiktas Skrydžio namų vardas.

Tikime, kad jaukumu alsuojantys namai gamtos ir kultūros apsuptyje yra pakylėjančio poilsio, augančių sparnų ir svajonių atradimo vieta.

Gyvendami Skrydžio namuose galėsite mėgautis poilsiu gamtoje, net neišeidami iš namų, kadangi butuose įrengti dideli (virš 10 kv. m.) balkonai. Gyvybe pulsuojančią Kauno panoramą matysite kaip iš paukščio skrydžio pro didelius langus, o jauki šiluma niekada neištrūks į lauką, nes pastatai yra aukštos A+ energinės klasės. Tai tik keletas jau kylančių namų privalumų, o kitus greitai galėsite patirti patys. Įkvėpti S. Dariaus ir S. Girėno aerodromo istorijos ir būtent tokios namų vizijos, kuriame erdvę ne tik nakvynei, bet ir pakylėjančiam svajonių gyvenimui.

VDU botanikos sodas
jau 100 metų puošia Kauno miestą.

Žaliasis Aleksotas: VDU botanikos sodas

Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodas – neblėstantis Aleksoto žiedas, jau 100 metų puošiantis Kauno miestą. Rožynuose, visus metus žaliuojančioje oranžerijoje ir įvairiose ekspozicijose veši daugiau nei 14 700 augalų rūšių, viliojančių lankytojus paskęsti ilguose pasivaikščiojimuose. Todėl nenuostabu, kad jis užima ypatingą vietą kauniečių širdyse.

VDU botanikos sode formuojama, tiriama, saugoma ir kaupiama daugybė egzotiškų ir lietuviškų augalų rūšių. Sodo darbuotojai daug dėmesio skiria ekologijai bei edukacijai – lankytojai čia laukiami kiekvieną dieną. Organizuojamos ekskursijos, renginiai, parodos, mugės ir net teikiamos konsultacijos. Pastaraisiais

metais sodas tapo unikalia kultūrine erdve. Čia vyksta: Užgavėnės, Aleksoto šventė „Augalų žavadienis“, „Kvapų naktis“, įvairūs koncertai ir kūrybinės dirbtuvės. O norintiems gabalėlį botanikos sodo parsinešti į namus, siūloma įsigyti įvairių dekoratyvinių augalų.

Šiais metais minintis 100 metų jubiliejų, VDU botanikos sodas buvo įkurtas Aukštosios Fredos dvaro parko teritorijoje. Dvaras priklausė žymiam 1831 m. sukilimo brigados generolui Juozui Godlevskiui. Jo mylėtas peizažinis parkas buvo nuostabaus grožio. Dvarą puošė išskirtiniai J ir G formos tvenkiniai, simbolizavę šeimininko inicialus. Nors tvenkinių forma jau vos matoma, jie ir dabar teliūskuoja botanikos sodo teritorijoje. Sakoma, kad meną ir muziką mylėjęs dvarininkas laikė visą orkestrą, kurio grojamos muzikos su svečiais klausydavosi iš dvaro balkono, žvelgdamas į nuostabaus parko teritoriją.

Visgi dabar, net ir gilios žiemos metu, čia taip pat yra ką išvysti. VDU botanikos sodo oranžerija – didžiausia Lietuvoje. Vien čia žaliuoja virš 1000 augalų rūšių, įrengti vandens telkiniai! Oranžerija išskirta į skyrius, kuriuose galima išvysti augalų kolekcijas,

priklausančias skirtingoms klimato zonoms. Lankytojų laukia vėsiųjų paatogrąžių, šiltųjų paatogrąžių, atogrąžų miškų, atogrąžų, drėgnųjų atogrąžų, dykumų ir pusdykumių skyriai. Oranžerijose auga neįtikėtina augalų įvairovė: nuo aukštaūgių palmių ir avokado medžių iki kvapiosios vanilės, japoninio pipiro bei galybės kaktusų. Iš tiesų, botanikos sodo oranžerija suteikia galimybę apkeliauti pasaulį ir trumpam atsidurti toli toli nuo Lietuvos.

Lietuvos klimatas taip pat siūlo neįtikėtinu grožiu bei svaigiais kvapais pasižyminčius augalus. Bene romantiškiausias ir įspūdingiausias – VDU botanikos sodo rožynas. Tai gausiausia rožių kolekcija Lietuvoje: čia auga daugiau nei 4000 krūmų, kuriuose slepiasi net apie 1500 skirtingų veislių. Botanikos sodo darbuotojų noras – lankytojams parodyti ne tik dažnai matomų komercinių rožių atstoves, bet ir retai sutinkamus hibridus bei istorines rožių veisles. Jei planuojate paskęsti rožyno grožyje, spalvose ir kvapuose, pirmieji žiedai saulę išvysta gegužės pabaigoje, o žydėjimo pikas pastebimas birželio viduryje – liepos pradžioje.

Botanikos sode rasite ir kitų ne mažiau žavių bei įdomių augalų kolekcijų. Gruntą valančių augalų ekspozicija demonstruoja, kaip toksiniais užterštą dirvožemį augalų pagalba galima sugrąžinti į normalią būseną. Sumedėjusių augalų kolekcija siūlo tikrą įvairovę: puošnius rododendry žiedus, didelę retų klevų kolekciją, Birutės Galdikas gžuolų giraitę, magnolijų sodus. VDU botanikos sode galite pamatyti ir vieną unikaliausių ekspozicijų – apynyną, kuris įrodo, kad aludarystei puikiai tinka Lietuvoje užauginti apyniai. Iš tiesų, čia žaliuoja ir dr. Stasio Gudanavičiaus sukurtų paprastojo apynio veislių apyniai: „Fredos taurieji“, „Fredos derlingieji“, „Kauno ankstyvieji“, „Kauno gražieji“ ir „Raudoniai“. Lankytojų laukia ir vaistinių bei prieskoninių augalų, sodo augalų bei retųjų Lietuvos augalų kolekcijos.

Vytauto Didžiojo universiteto botanikos sodas – neįtikėtina įvairovė alsuojantis gamtos kampelis Aleksote. Jo turtinga istorija ir žaliuoti nenustojantys augalai kviečia lankytis visus metus ir žada linksmas pramogas bei šventes, kultūrinius renginius, įdomias edukacijas ir, žinoma, puotą akims.

Aleksoto funikulieriaus istorijos

J Aleksoto kalną rytais užkopia ne tik saulė, bet ir senasis funikulierius, lengvinantis kauniečių keliones jau nuo 1935 m. Nuo to laiko Kaunas beveik neatpažįstamai išaugo ir transformavosi, tačiau funikulierius nuo laikinosios Lietuvos sostinės gyvavimo metų išliko beveik nepakitęs, lyg gyvasis miesto paminklas. Apie Aleksoto funikulieriaus istorijas pasakoja jo mašinistas Vitalijus Gurevič.

UNIKALUS EUROPOJE

Aleksoto funikulierius yra išskirtinis ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje – tai vienas seniausiai veikiančių virvinių bėginių keltuvų, o Kaunas – vienintelis miestas Baltijos šalyse, kur šia unikalia transporto priemone galima ir pasivažinėti. Tarpukariu atsiradęs, kaip svarbus infrastruktūros elementas, padėjęs į Aleksoto rajoną pritraukti daugiau naujakurių, funikulierius ir dabar yra populiarus tarp vietinių ne tik kaip atrakcija, o kaip patogi transporto priemonė.

KASDIENYBĖ GAMTOS APSUPTYJE

Aleksoto funikulieriuje išlikusi originali tarpukario mechaninė dalis ir valdymas nėra automatizuotas siekiant išlaikyti autentiškumą, tad kiekvieną darbo dieną keleivius į kalną kelia mašinistas Vitalijus Gurevič. Vitalijus pasakoja, kad funikulierius visada buvo jo gyvenimo dalis: gimęs ir užaugęs Kaune, visai prie Žaliakalnio funikulieriaus, jį laikė tokiu pat įprastu, kaip troleibusas. Su funikulieriumi važiavo ir į mechanikos studijas, ir į darbą, ir į miestą.

Funikulieriaus mašinistu Vitalijus Gurevič dirba jau 4 metus, tačiau šios pareigos niekaip neatsibosta, nes kiekviena diena pasitinkama ir palydima su nuostabią Kauno panorama. Kaip teigia Vitalijus: „Funikulierių supanti gamta yra geriausia mano darbo dalis, dėl to jis man taip ir patinka. Labai graži aplinka, Kauno panorama ir jauku, ramu – tikras rojus.“

GRAŽIAUSIA KAUNO DARBO VIETA

Kaune gausu daugiaaukščių biuro pastatų, tačiau V. Gurevičiaus darbo vieta pasižymi gražiausiu vaizdu pro langą. Nepaisant to, mašinisto žvilgsnis krypsta ne į pastatus ar senamiestį. Kaip pasakoja Vitalijus: „Labiausiai mano akį visada traukia žaluma, upė – aš tikras gamtos mylėtojas. Dėl to labiausiai ir mėgstu vasarą – visa Kauno panorama nusidažo žaliai. Tik gaila, kad vasara visada baigiasi vos prasidėjusi. Aišku, visas gyvenimas yra vien palyginimai: jei nežinotume, kas yra žiema, nežinotume, kas yra vasara.“

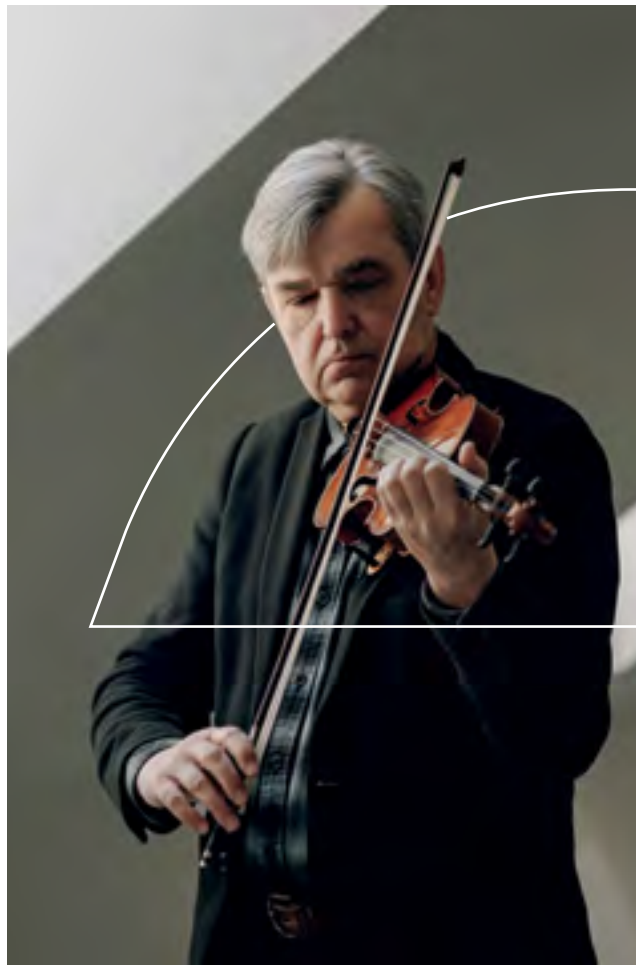
GYVASIS ALEKSOTO PAMINKLAS

Vitalijus labai džiaugiasi, kad net praėjus tiek metų pavyko Aleksoto funikulieriuje išlaikyti autentiškumą, kitaip nei Žaliakalnyje, kurio funikulierius dabar automatizuotas. Kaip sako mašinistas, reguliarius keleiviai – VDU Muzikos akademijos studentai, mokiniai, dirbantys – į tai neatkreipia dėmesio, tačiau apsilankę užsieniečiai be galo stebisi, prašo apžiūrėti mechaninę dalį. Ši buvo pagaminta Šveicarijoje dar tarpukariu ir nors dabar mechanizmas atrodo neįprastai, V. Gurevičius teigia, kad reikia jį tiesiog perprasti, o atsiradus gedimui tai padaryti galėtų dauguma gerų mechanikų. Kaip sako mašinistas: „Galbūt tik dėl savo primityvumo funikulieriaus mechaninė dalis vis dar veikia“.

FUNKULIERIAUS ISTORIJS

Įdomių istorijų funikulieriuje netrūksta. Kaip pasakoja Vitalijus, kiekvieną savaitgalį visa Aleksoto kalva prisipildo meile: funikulieriumi keliai jaunavedžiai, mergvakarių, bernvakarių kompanijos, šeimos po krikštynų. Aplink trykštančios geros emocijos, fotosesijos ir juokas Vitalijui jau spėjo tapti neatskiriama darbo dalimi. Visgi vaizdas, kurį funikulieriaus mašinistas laiko tikra švente – į teritoriją užklystantys gyvūnėliai. V. Gurevič prisimena, kad ne kartą teko iš bėgių gelbėti ežiuką ir stebėti kaip žalioji kalva prisipildo pavasarį grįžusiais paukščiais.

Nuo laikinosios Lietuvos sostinės laikų veikiantis Aleksoto funikulierius yra išskirtinis objektas ne tik Kaune, bet ir visose Baltijos šalyse, tačiau tai žymiai daugiau nei paminklas. Ši transporto priemonė mena daugybę istorijų, įvykių, meilės šypsnių ir gamtos padovanotų ramybės akimirkų keleiviams ir funikulieriaus mašinistui.

Smuikininkas Raimondas Butvila

Raimondas Butvila: Aleksotas muzikos garsuose

Smuikininkas Raimondas Butvila – pasaulinio garso atlikėjas, kaip profesorius ir kaip solistas apkeliavęs daugybę pasaulio kraštų: nuo ilgamečio dėstytojavimo Venesueloje, iki koncertų prestižinėje Niujorko Fortepijono Akademijos salėje. Visgi paskutiniuosius 12 metų Raimondas Butvila – Aleksote esančios VDU muzikos akademijos profesorius ir styginių instrumentų katedros vedėjas.

Vytauto Didžiojo universiteto Muzikos akademija įsikūrusi bene gražiausioje Aleksoto vietoje – visai prie kvapą gniaužiančios Aleksoto apžvalgos aikštelės, kurios atveriamą panoramą matoma ir per akademijos langus. Kiekvieną dieną Aleksoto kalvos paskęsta nuostabios muzikos migloje. Tarp šios nepakartojamos auros kūrėjų yra ir Raimondas Butvila, išugdęs ne vieną profesionalių smuikininkų kartą.

MOKSLAS APIE JAUSMĄ

Prisimindamas daugybę į meno pasaulį išleistų mokinių, Raimondas pasakoja, kad puiki muzikinė klausos nėra viskas, ko reikia geram atlikėjui, svarbiausia – gebėjimas pajusti: „Menas yra tavo gyvenimo išraiška. Scenoje natos yra tik tekstas, kurį pirmiausiai reikia perskaityti, perleisti per save, jį išgyventi ir papasakoti žiūrovui muzikos pavidalu.“

Kaip pasakoja R. Butvila, gebėjimas pajusti muziką yra pats pirminis dalykas, kurio labai sunku išmokyti. Smuikininko nuomone, kuo labiau įsijauti, atveri save, viduje patiki skleidžiama idėja ar melodija, tuo labiau paprastos natos pradeda virsti ne trumpalaikiais garsais, o jausmu: „Natos yra tik mūsų plaktukas, kuriuo įkalame vinį. Tai yra tekstas, kaip poezija. Tikra muzika turi eiti tiesiai iš širdies, pereiti visą instrumento

mechaniką ir nukeliauti tiesiai į klausytojo širdį. Tai padaryti gali tik tada, kai pats ja patiki.“

KELIONĖS PO MUZIKOS PASAULĮ

Koncertuodamas ir dėstydamas Raimondas Butvila apkeliavo daug pasaulio, tačiau, kaip pasakoja atlikėjas, jo keliones puikiai iliustruoja vieno žymiausių savo laiko smuikininkų David Oistrakh frazė: „Taip, aš mačiau visų miestų persirengimo kambarius“. Visgi iš visų aplankytų vietų R. Butvila išskiria Moulin d'Andé vietovę Prancūzijoje, prie Senos upės. Čia esančiame XII a. malūne smuikininko geras draugas, fortepijono virtuozas Alexander Paley, kasmet organizuoja muzikos festivalį sau ir kitiems pažįstamiems atlikėjams. Kaip pasakoja R. Butvila, vietovė pasižymi magiška atmosfera ir nesuvokiamu gamtos grožiu, o viską į tobulą simfoniją sujungia muzika.

MUZIKINĖ KAUNO SCENA

Profesoriaudamas VDU muzikos akademijoje, Raimondas Butvila vis daugiau laiko praleidžia Kaune. Smuikininko nuomone, tai – geros muzikos miestas: „Nors dažnai nesiafišuojam, „nerėkiam“ apie savo pasiekimus, beveik visi muzikos akademijos studentai po mokslų profesionaliai dirba muzikos srityje. Lygiai taip pat ir Kaune esanti Gruodžio konservatorija

bei Naujajio muzikos gimnazija. Net nekalbant apie filharmonijos programą ir „Kaunas Jazz“ festivalį, kuris yra visiškai aukščiausio lygio.“

KAIP SKAMBA ALEKSOTAS?

Kaip pasakoja smuikininkas, kompozitoriaus gyslelės jis neturi ir susieti vietą su melodija dažnai net neateina į galvą, tačiau su Kaunu jam labiausiai asocijuojasi kauniečio Vido Bartulio kūryba. R. Butvilos nuomone: „Bartulio muzika yra truputėlį netelpanti į Vilniaus rėmus. Ji pakankamai kukli, atplaišūniška, lyg atsiskyrusi nuo bendro, visų priimto kelio. Galbūt jo muzika tikrai asocijuojasi būtent su Kaunu, nes tai neįtikėtinai individuali ir talentinga muzika.“

Vienoje gražiausių Aleksoto vietų įsikūrusi VDU Muzikos akademija savo skambesiu apkerėjo jau ne vieną praeivį. Iš tiesų, Aleksotas ir Muzikos akademija yra užmezgę lyg abipusę įkvėpimo partnerystę: pro langus matoma nuostabi panorama virpina muzikos studentų stygas, o iš akademijos sklindanti muzika džiugina Aleksoto gyventojus.

Atsinešti gamtą į namus: balkono sodai

Basomis vaikščioti po žalią kiemo žolę ar ramiai atsipūsti po sode augančia obelimi – be galo malonu, tačiau mieste sunkiai įgyvendinama. Jaudinantis ir galimybių kupinas miesto ritmas kviečia namais laikyti ne privačius namus, o efektyviai išplanuotus butus. Visgi natūraliai gamta besigrožinčios akys skelbia, kad žalumos atsinešti galime ir į mažesnes buto erdves. Akys – visiškai teisios.

Socialiniuose tinkluose praūžusi kambarinių augalų manija daugelio butus jau pavertė mobiliomis džunglėmis. Visgi daugybė žmonių vis dar abejoja dėl pirmųjų lapuočių įsigijimo: darbo daug, o naudos... nežinia kiek. Iš tiesų, tyrimų duomenimis, kambariniai augalai mažina stresą ir gali būti naudojami kaip terapinė priemonė žmonėms, susiduriantiems su emocinės sveikatos problemomis. Iš interjero dizaino perspektyvos, jie taip pat yra puikus sprendimas: į erdvę įneša gyvybingumo, jaukumo, suteikia elegancijos ir padeda kurti malonesnę atmosferą.

Pasaulį užplūdus naujausioms tvarumo tendencijoms, kambariniai augalai pradėti naudoti ne tik dėl grožio, bet ir kaip maisto šaltinis. Ant saulėtos palangės visai nesudėtinga įrengti vaistažolių ar prieskoninių žolelių sodus, o turint balkoną ar terasą, galimybės tampa praktiškai neribotos.

Į KĄ ATKREIPTI DĖMESĮ PRIEŠ KURIANT SODĄ BALKONE?

Prieš sukuriant sodo planą, pirmiausiai išsiaiškinkite, kiek svorio gali išlaikyti balkonas – sodinimui naudojama žemė bei įranga gali būti sunki, ypač po laistymo. Balkono kryptis taip pat labai svarbus aspektas. Jei didžiąją dienos dalį čia šviečia saulė – rinkitės karštį toleruojančius augalus (pomidorus, paprikas, braškes, bazilikus, krapus), o jei dažniau vyrauja šešėlis – pavėsį mėgstančias gėles, daržoves ar žoleles (rozmarinus, raudonėlius, petražoles, salotas, rukolą).

KAIP EFEKTYVIAI IŠNAUDOTI ERDVĘ BALKONE?

Net jei terasa ar balkonas nepasižymi įspūdingu dydžiu, sodą planuojant vertikaliai, galėsite sutalpinti daugybę augalų. Pasirūpinkite prie lauko sienos priveržiamomis lentynomis, atviromis spintelėmis ar staliukais, o jei balkonas turi lubas – čia galite įsukti kabliukus, kurie leis pakabinti dar daugiau gėlių. Išnaudokite balkono turėklus: naudodami ant turėklų besilaikančius vazonus išnaudosite daugiau vietos. Taip pat šie vazonai suteiks šešėlį pavėsį mėgstantiems augalams, kuriuos galėsite talpinti balkono turėklų apačioje.

Prie lauko sienos priveržiamos lentynos, atviros spintelės, staliukai ar lubų kabliukai leis pakabinti dar daugiau augalų.

PASIRUOŠKITE IŠ ANKSTO

Plastikiniai bei keramikiniai vazonai gali būti brangūs, tad pavasarį pradėkite ieškoti tvarių sprendimų augalų sėjimui ir sodinimui. Tam puikiai tinka kiaušinių dėklai, nupjauti plastikiniai buteliukai, plastikiniai indeliai nuo salotų ar grybų. Ankstyvą pavasarį ant palangės jau galite sėti žoleles, pomidorus, paprikas ir kitus augalus, iš anksto paruošiant juos pakankamai trumpai lietuviškai vasarai. Atšilus orams mažuosius augalus galėsite perkelti į didesnius vazonus ar suteikti antrą gyvenimą kibirams, didelėms skardinėms ar net transformuotoms medinėms paletėms.

KELETAS PATARIMŲ

Nenuvertinkite dirvožemio svarbos – kokybiška ir mineralais turtinga žemė suteiks gyvybę žalesniems, vešliams ir daugiau derliaus duodantiems augalams. O kad jis išvis pasirodytų, sodelyje atraskite vietos bent keliems žydintiems augalams, kurie pritrauks žiedadulkes nešiojančius vabzdžius. Svarbiausia, nepamirškite palikti laisvos erdvės mažam staliukui ir kėdei – tai neabejotinai taps mėgstamiausia kavos gėrimo ir knygų skaitymo vieta.

Jaukių namų filosofija: Hygge Aleksote

Jei kada jautėte neapsakomo komforto ir jaukumo jausmą susisukus į pledą su mylima knyga rankose – tikriausiai patyrėte hygge. Hygge – tai vertimo neturintis danų ir norvegų kilmės žodis, apsakantis širdį šildantį jaukumą ir pasitenkinimą, būnant patogioje aplinkoje. Tai lyg jaukių namų filosofija, kurią į savo būstą galite įnešti ir jūs.

Hygge konceptas tapo itin populiarius pastaraisiais metais, žmonėms beiėskant naujų būdų kaip pagerinti gyvenimo kokybę, savijautą ir aurą namuose. Nenuostabu, kad daug metų iš eilės laimingiausių šalių sąrašuose karaliaujantys skandinavai atsakymą į šią paslaptį jau žino ir vadina jį hygge. Tačiau kaip jaukūs namai gali padėti pasijusti geriau ir kodėl tai svarbu emocinei sveikatai bei savijautai?

Jaukių namų psichologija šaknijas iš prigimtinio žmogaus poreikio jausti saugumą ir užtikrintumą. Tik tuomet buvimas namuose suteikia pasitenkinimą, ramybę ir padeda nuraminti po dienos darbų neretai įsisiautėjantį stresą. Tačiau hygge reiškia daugiau nei ramią vienatvę – viena svarbiausių šio koncepto dalių yra bendrystės ir rūpesčio kitam žmogui jausmas.

Nenuostabu, kad šis populiarius konceptas greitai tapo prekiniu ženklu. Nors mažos detalės, kaip puodelis karšto vyno ar jaukios kojinės, tikrai gali suteikti laimės, specialistai pataria neskirti tiek dėmesio naujiems pirkiniams – hygge slepiasi ne daiktuose. Mintis reikėtų nukreipti ne į materialią išorę, o savo vidų. Įsiklausius į jausmus, pavyks atrasti mažų džiaugsmų užuomazgas, kurias puoselėjant, kaskart bus juntama laimė – juk tai yra įprotis.

Žinoma, nereikia nuvertinti ir interjero svarbos. Jaukūs ir šilti namai padeda lengviau atsipalaiduoti bei skirti visą savo dėmesį mažų kasdienybės džiaugsmų paieškai. Kad skandinaviską gyvenimo kokybę pajusti būtų lengviau, pateikiame keletą patarimų, į ką

atkreipti dėmesį, norint hygge atnešti ir į savo namus.

ŠILUMA

Ugnis žmonių namuose nuo senovės užėmė gyvybiškai svarbią vietą. Nors dabar dauguma patalpų šildomos radiatoriais, plevėsuojanči ugnies liepsna vis dar ramina ir šildo. Ne visi turime galimybę svetainę papildyti židiniu, tačiau įdomios, skirtingų formų ir dydžių žvakės ne tik puikiai papuoš namų interjerą, bet ir atneš į vidų šiltą jaukumą. Žinoma, namuose svarbu pasirūpinti ir tinkama temperatūra: gyvenamuosiuose kambariuose (išskyrus miegamąjį) rekomenduojama palaikyti apie 20–22° C temperatūrą.

ŽALUMA

Augalai namuose padeda sukurti jaukią, raminančią atmosferą ir puikiai pagyvina interjerą. Geriausia rinktis gyvus augalus, tačiau, jei neturite noro jų prižiūrėti, dirbtiniai augalai taip pat gali tapti mielais akcentais. Nepamirškite žaliuojančia gyvybe papuošti ir vonios kambario, čia sėkmingai vešėti gali tamsų mėgstantys augalai, kaip įvairūs sukulantai, papartis, skindapas, orchidėja ar sansevjera.

TEKSTŪROS

Skirtingos tekstūros namams suteiks vizualinio įdomumo, sluoksniškumo, gylį pojūtį ir, žinoma, patogumo jausmą. Galvojant apie šiltą, jaukią erdvę, mintyse pirmiausiai iškyla megztos, pūkuotos ir minkštos tekstūros, kuriomis pasižymi kilimai, megztiniai, pledai ar nerti užtiesalai. Šias tekstūras derinant su natūraliais paviršiais, kaip medis, plytos ar metalas, interjere atsiskleis gražus jaukus kontrastas.

JAUKI ERDVĖ

Po sunkios dienos grįžus namo dažnai norisi ne iš karto nuvirsti į minkštus lovos patalus, o skirti laiko sau ir visiškai atsipalaiduoti ramybėje. Tam labai praverčia apdairiai sukurta poilsio erdvė. Jei paskirti galite atokesnį kampą svetainėje, miegamajame ar kitoje ramioje vietoje. Pasirūpinkite patogiu krėslu, kavos staleliu, šilta blankia šviesa, minkštomis pagalvėlėmis, pledais, žvakėmis ar kitais mielais daiktais. Poilsio kampelis greitai taps mėgstamiausia skaitymo ir atsipalaidavimo vieta.

PRISIMINIMAI

Kiekviena nuotrauka su besišypsančiais draugais, vaikų pieštas atvirukas ar iš medaus mėnesio parvežtos paplūdimio kriauklelės slepia šiltus prisiminimus. Šių akimirkų neverta slėpti stalčiuose – tai puikios jaukaus interjero detalės. Dailiuose rėmeliuose įrėmintos nuotraukos, piešiniai ar net svarbius gyvenimo įvykius primenantys daiktai papuoš sienas ir sukurs namuose mielą, šiltų prisiminimų kupiną atmosferą.

Hygge – daugiau, nei pavieniai daiktai ar interjero sprendimai. Tai patogios, gyvenimui sukurtos aplinkos ir pozityvios gyvenimo filosofijos visuma, įgalinanti džiaugtis net mažiausiais malonumais.

Žinoma, kasdienių problemų apsuptyje kartais sunku įvertinti ar pastebėti nedidelius džiugesio krislelius, tačiau tai yra įprotis, kurį galima išlavinti. Pabandykite kiekvieną dieną nufotografuoti geriausią savo dienos dalį ir vakare apmąstykite, kodėl ji nudžiugino. Darant tai kiekvieną dieną, automatiškai atkreipsite dėmesį į mažus gyvenimo stebuklus ir hygge aplankys ne tik širdį, bet ir namus.

Namai Kauno kultūros lopšyje: *Gintariškių* dvaro gyventojai

Kairiajame Nemuno krante stūkstanti senoji šv. Kazimiero bažnyčia dvelkia nostalgija. Iš tiesų, medinukė bažnyčia, pastatyta tuometinio Gintariškių dvaro teritorijoje, mena neįtikėtinus istorinius įvykius bei žmones. Senasis Gintariškių dvaras, laiko bėgyje vietą užleidęs kitiems pastatams, liudijo ne tik Kauno, bet ir visos Lietuvos pramonės bei kultūros vystymosi istoriją.

XX a. Aleksoto rytuose plytėjęs kaimelis, tuo metu vadintas Gintariškėmis, dabar yra neatskiriama miesto dalis. Užtat Gintariškių dvaro (kuris buvo įsikūręs dabartinėje „Matau Kauną“ teritorijoje) savininkai paliko žymę visame Kaune. Po Pirmojo Pasaulinio karo Gintariškių dvaro žemes įsigijo broliai Jonas ir Juozas Vailokaičiai. Kurį laiką šis dvaras Aleksote buvo tapęs jų namais.

Apibūdinti Juozą ir Joną Vailokaičius keliais žodžiais būtų sunku. Jonas – vienas jauniausių 1918 m. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų, bankininkas, politikas, pramonininkas ir filantropas. Juozas – kunigas, verslumu, patriotiškumu bei įdomiais gyvenimo vingiais neatsiliekantis broliui. Iš tiesų, nors Juozas ir Jonas Vailokaičiai vystė skirtingus karjeros planus, jie buvo labai artimi ir veiklos persipynė.

Jono Vailokaičio politinė veikla buvo sėkminga: tapęs Nepriklausomybės Akto signataru, dirbo Lietuvos Tarybos komisijose, buvo išrinktas į Steigiamąjį Seimą. Visgi vos po kelių metų J. Vailokaitis politiko veiklą nutraukė. Kaip teigia istorikai, tikriausiai dėl to, kad

Nuotrauka iš V. Terlecko knygos „Jonas Valokaitis. Gyvenimo ir veiklos bruožai“

tuo metu jam su broliu Juozu viskas nešė pinigų ir išskirtinai sekėsi verslai – o jų buvo tikrai daug.

Pirmąją verslo avantiūrą broliai sugalvojo, eidami trisdešimtuosius gyvenimo metus, tačiau tai buvo tik didžiųjų verslo užmojų pradžia. Istorikų teigimu, vienoje iš brolių Vailokaičių įstaigų gamintos plytos dar dabar yra daugumos Kauno mūrinių namų sienose. Visos brolių įkurtos įmonės tuometinėje Lietuvoje buvo pagrindiniai ekonomikos ir pramonės varikliai, padėję atstatyti valstybę tarpukariu.

Įdomus faktas, kad J. ir J. Vailokaičiai įsteigė pirmąją cukraus gamyklą Lietuvoje, tad prieš jos įkūrimą broliai daug investavo į cukrinių runkelių tyrimus. Galbūt be jų indėlio cukrinius runkelius dabar vadintume tiesiog runkeliais. Žvelgiant į šį įmonių sąrašą nenuostabu, kodėl Jonas neberado laiko politikai ir akivaizdu, kad broliai Vailokaičiai buvo, kaip manoma, turtingiausi to laikotarpio Lietuvos žmonės.

Vis dėlto savo turtą J. ir J. Vailokaičiai nelaikė kojinėmis ir neslėpė nuo, karo išalintos, Lietuvos visuomenės. Visoje šalyje jie buvo žinomi kaip filantropai bei mecenatai, skatinę kultūros, mokslo, nepriklausomybės judėjimų bei ūkio modernizacijos veiklas. Išlikę duomenys, kad vien 1924 m. viena jų įmonė skyrė 150 000 Lt Lietuvos universiteto stipendijoms. Sakoma, kad net apie 15 proc. pelno broliai skyrė labdarai ir paramai, o labiausiai rūpinosi studentais bei karo paveiktais lietuviais.

Mintimis grįžtant prie geltonosios šv. Kazimiero bažnyčios, verta paminėti, kad prie jos atsiradimo prisidėjo broliai. Kunigas Juozas Vailokaitis, padovanojęs bažnyčiai 2 ha žemės, kartu su Jonu prisidėjo prie sėkmingų pastangų įkurti Aleksoto parapiją. Iš tiesų, kylančių „Matau Kauną“ pastatų pamatai liečia pačios Lietuvos šaknis. Tam tikra prasme, buvusi Gintariškių dvaro teritorija gali būti laikoma net Kauno kultūros lopšiu. Nors Gintariškių dvaras buvo išdalintas dar 1937 m., vien istorijos apie du nuostabius brolius užtenka, kad šioje vietoje sklandantis įkvėpimas bei vertybinis palikimas būtų kaip niekada realus.

Namų paskirtis ir erdvė po karantino

Gatvėmis vaikščiojame susikabinę už rankų, restoranuose lig vakaro šnekučiuojamės su draugais ir kviečiame artimuosius į svečius... Pandemijos metu išgyventas karantinas, atrodo, pavirto tik blankiu šešėliu tolimoje praeityje, tačiau jo metu išgyventi pokyčiai mūsų kasdienybę paveikė dar ilgam laikui. Pokyčių neišvengė ir mūsų namai, kuriuos vis dažniau vadiname ne tik ramybės oaze, bet ir biuru.

KAIP KARANTINAS PAKEITĖ MŪSŲ NAMUS?

COVID-19 pandemija į gyvenimus įnešė naują realybę – mūsų namai nebuvo išimtis. Juk svetainė staiga turėjo atstoti ir darbo vietas, ir kavinės, ir bendravimo erdvės, ir sporto salės, ir... svetainės funkciją. Šis daugiafunkciškumo poreikis tapo vienu pagrindinių pokyčių, kurį patenkinti, negalint pakeisti esamų kvadratų skaičiaus, buvo tikras iššūkis.

TEIGIAMAI IR NEIGIAMAI POKYČIAI

Atviros erdvės konceptas tapo populiarius kaip niekada. Sienos tarp svetainės, virtuvės ir valgomojo palengva ištirpo, sukurdamos erdvumo jausmą ir įleidamos į namus taip trokšamos natūralios šviesos. Pastebėta, kad karantino metu žmonės įgijo polinkį investuoti į kokybiškesnius, patogesnius baldus. Tiek laiko praleidžiant namuose, nenuostabu, kad komfortas ir jaukumas tapo kelrodėmis žvaigždėmis.

Ne visi karantino į namus atnešti pokyčiai buvo tokie teigiami. Susiliejant linijai tarp darbo ir poilsio erdvės, tapo žymiai sunkiau atskirti profesionalų bei asmeninį gyvenimą. Ilsėtis, kur dirbi, ir dirbti, kur ilsiesi, – toks

kasdienybės modelis pakenkia ne tik produktyvumui, bet ir laisvalaikio kokybei. Kilo ir klausimas: kaip įsirengti efektyvų ir patogų namų biurą, atskiriant jį nuo gyvenamųjų erdvių? O ką daryti, jei iš namų dirba ir antroji pusė?

KAIP ĮRENGTI PATOGŲ NAMŲ BIURĄ RIBOTOJE ERDVĖJE?

Įrengti papildomą darbo kambarį bute vargu ar įmanoma, tačiau efektyviai išnaudojant erdvę ir pasitelkiant vizualinius sprendimus rezultatas nudžiugins. Jei namuose dūksta vaikai, ramų kampą atrasti galima miegamajame. Kita vertus, jei dienos metu gyvenamoji erdvė skęsta ramybėje, darbo vietai galite paskirti dalį svetainės ar net išnaudoti erdvę koridoriuje. Nuo bendro kambario namų biurą vizualiai atskirsite naudodami knygų lentynas, spinteles ar pastatomus šviestuvus.

Svarbu nenuvertinti ir kokybiškų baldų svarbos. Nugara ir kaklas padėkos, jei investuosite į patogią biuro kėdę, suteikiančią tinkamą atramą, bei gero aukščio ir dydžio stalą. Nenumokite ranka į daiktų saugojimo vietą – spintelės ar daiktadėžės gali

atrodyti nereikalingos, tačiau laikui bėgant darbo stalas greitai taps perpildytas, jei neturėsite vietos daiktams susidėti. Išnaudokite sienų vertikalumą lentynėlėmis bei prie sienų kabinamomis struktūromis – taip sutaupysite vietos.

Iš namų dirbant dviese, išlaikyti atskirą darbo erdvę gali būti sunkiau. Šiuo atveju taip pat gali padėti vizualiniai sprendimai: tarp dviejų darbo stalų patalpinta spintelė ar sukurtas nežymus atskyrimas augalų pagalba. Atskiras erdves atriboti padės skirtingi kilimai ar net skirtingomis spalvomis nudažyti sienų plotai. Gali kilti pagunda darbo zoną įrengti kambario kampe, du darbo stalus suremiant stačiu kampu, tačiau apsvarstykite, ar nuotolinių susitikimų metu toks išdėstymas nesudarys diskomforto jums ir ekrane aiškiai matomai jūsų antrai pusei.

Atmintyje vis tolstanti pandemija į mūsų namus atnešė daug pokyčių, tačiau kai kurie iš jų, kaip namų biuras ir jaukios, atviros erdvės konceptas, planuoja pasilikti dar ilgam laikui. Vadovaujantis savo patogumu ir gudriais vizualiniais sprendimais, pavyks sukurti funkcionalius namus, iš kurių nesisinorės išeiti!

Abraomas Mapu: pirmasis romanas hebrajų kalba, gimęs Aleksote

*Šviesios Aleksoto gatvės saugo daugybės
kauniečių prisiminimus: pirmuosius
pasimatymus, lemtingus verslo susitikimus,
svajingus pasivaikščiojimus. Prieš du šimtus
metų dėl panašių priežasčių kasdien jų
grindinį mindė žymusis rašytojas Abraomas
Mapu – pirmojo romano hebrajų kalba
autorius.*

Abraomas Mapu lietuvių neretai lieka užmirštas, o jo gyvenimo nuopelnus mena tik A. Mapu pavadinimo gatvė Kauno senamiestyje. Visgi, būtent šio rašytojo dėka Lietuva tapo pirmojo modernaus, pasaulietiško hebrajų romano tėvyne, o šis įvykis padarė milžinišką įtaką tolimesnei hebrajų literatūros raidai. A. Mapu romanai „Siono meilė“, „Samarijos nusidėjimas“ ir „Veidmainis“ sukrėtė iki tol vien religija persmelktą žydų literatūrinę tradiciją ir suteikė jai pasaulietinių spalvų. Populiariausia knyga – „Siono meilė“, turėjo net 16 leidimų ir buvo be galo populiari žydų bendruomenėje, ypač tarp jaunimo.

Sakoma, kad knyga be galo žavėjosi žydų religinėse akademijose besimokantys studentai, kuriuos šis kūrinys įkvėpė liberalesniam požiūriui į religiją. Biblinio pasakojimo stiliumi aprašytas senovės Izraelio gyvenimas atskleidė Pažadėtosios žemės augalų, kvapų, vaizdų vizijas ir atskleidė Biblijoje slypinčias meilės istorijas. Visgi žydų religinėse akademijose šis romanas buvo visiškai nelaukiamas – ne vienas studentas buvo nubaustas už slaptą pasaulietiškojo kūrinio skaitymą. Tai nesutrukdė naujoms idėjoms plisti toliau: „Siono meilė“ išliko vienu paklausiausių kūrinių, tarp miestų keliaujančių, knygų prekeivių asortimentuose.

Žymusis romanas buvo parašytas ne kur kitur, o pačiame Aleksote. Šiltomis dienomis rašytoją būdavo galima rasti pavėsinėje ant Aleksoto kalno, kur jis sukūrė savo populiariusius romanus „Siono meilė“ ir „Samarijos nusidėjimas“. Iš tiesų, šį statinį vadinti pavėsine būtų kiek klaidinga, nes jis buvo medinis, trijų aukštų ir be jokių sienų, o pirmajame aukšte stovėjo stalas su suolais. Būtent todėl statinys vietinių Aleksoto gyventojų bei rašytojų bendruomenės buvo vadinamas ir pavėsine, ir veranda, ir bokštu ir net „Mapu būdele“. Dabar čia – parkelis, vis dar pritraukiantis žydus pasauliečius ir apie garsųjį rašytoją nedaug žinančius besivaikščiojančius kauniečius.

Nenuostabu, kad rašytojo užkurta literatūrinė

revoliucija neapsiėjo be pasipriešinimo ar kontra-versijų. Nors „Siono meilė“ ir kiti A. Mapu romanai buvo skaitomi Europoje, Vidurio Azijoje ir tarp žydų Apšvietos sekėjų, romanas sulaukė pasipriešinimo iš Lietuvos ortodoksų. Bibliniuose A. Mapu romanuose idealizuojama senovės žydų gyvensena ir negailima kritikos tuometinės Lietuvos žydų pažiūroms. Ypač kritiškas trečiasis autoriaus romanas „Veidmainis“, po kurio išleidimo ortodoksai A. Mapu pradėjo laikyti priešu ir prikabino jam pravardę Mapkė.

*Šiltomis dienomis
rašytoją būdavo
galima rasti
pavėsinėje ant
Aleksoto kalno,
kur jis sukūrė savo
populiariusius
romanus.*

Nepaisant pasaulinės šlovės ir daugybės kūrinių leidimų, nei vienas A. Mapu romanas taip ir nebuvo išverstas į lietuvių kalbą. 2018 metais Kaune, galerijos „Ars et mundus“ kieme rašytojui pastatyta skulptūra, menanti šį charizmatišką, hebrajų literatūros tėkmės vingius pakreipusį, autorių. Būtinai tikėtis, kad istoriškai be galo svarbūs bei literatūriškai puošnūs kauniečio Abraomo Mapu romanai vieną dieną prabils ir lietuvių kalba, kad galėtume tinkamai įvertinti šį išskirtinį rašytoją.

Senieji Kauno stogai: senamiesčio architektūros slėpiniai

Stovint Aleksoto apžvalgos aikštelėje, žvilgsnis nejučia paskęsta apačioje plytinčioje Kauno širdies panoramoje. Sienos, seni bokšteliai, raudoni ir pilkšvi stogai, spalvotais stiklais besišypsantys bažnyčių vitražai saugo ne vieno istorinio įvykio bei epochos paslaptis.

Galvodami apie „senamiesčio“ reikšmę daugelis tikriausiai įsivaizduoja senučius aptrupėjusius namus su baltomis kolonomis. Visgi Kaunas išsiskiria – čia labiausiai užburia Naujamiestyje bei buvusiame Karmelių rajone karaliaujanti modernistinė architektūra. Per daugiau nei dešimtmetį tarpukariu iškilę modernistiniai pastatai yra unikalūs reiškinys visoje Europoje. Net 44 pastatai yra įtraukti į Europos paveldo objektų sąrašą, o 2015 m. Kaunui suteiktas UNESCO Dizaino miesto statusas.

Kauno modernizmo architektūra simbolizuoja ne tik unikalų kultūrinį reiškinį, bet ir laisvę, tarptautiškumą bei optimistišką tikėjimą nepriklausoma ateitimi. 1919 m. Kaunui tapus laikinąja sostine, čia sugužėjo marga įvairovė intelektualų ir Lietuvos ateitimi tikinčių piliečių, tad Laikinoji sostinė vos per kelis dešimtmečius išsiplėtė į kultūra spinduliuojantį tautiškumo židinį. Būtent čia statyti nepriklausomos Lietuvos pagrindą grįžo ambicingi, užsienyje mokslus baigę, jaunuoliai.

Svarbiausi architektai, formavę Kauno modernizmą,

buvo Feliksas Vizbaras, Vytautas Landsbergis–Žemkalnis, Edmundas Alfonsas Frykas, Arnas Funkas ir kiti lietuviai bei čia tėvynę atradę užsieniečiai. Šie architektai suformavo aukšto meninio lygio, nuo europietiškų tendencijų neatsiliekančių, modernizmo mokyklą, perpintą išskirtiniu lietuvišku stiliumi. „Bauhaus“ – tai žodis, kuris dažniausiai palieka lūpas, vaikstant Kauno Naujamiesčiu.

Šviesūs, erdvūs ir funkcionalūs pastatai, tiesios ir lenktos linijos, ilgi ir apvalūs langai, vertikalios bei lenktos formos, apvalūs balkonai ar net lenktas stiklas – šie estetiški, bet funkcionalūs namai aiškiai išsiskiria iš kitų Kauno pastatų. Tikėjimas nepriklausoma Lietuvos ateitimi paskatino architektus atsigręžti į lietuviybės šaknis, todėl naudojami tautinio stiliaus raštai, medžio drožybos elementai, liaudies tapyba, nacionaliniai ornamentai.

Vienas įspūdingiausių šio lietuviško modernizmo pavyzdžių yra Felikso Vizbaro šedevras – buvęs Kauno centrinis paštas. Pastato vidų puošia grindys, atkartojančios tautinės juostos ornamentus, Vytauto

Didžiojo atminimui skirti medaliai, o vidus buvo išpuoštas žymiausių to meto lietuvių menininkų darbais. Vaikstant Kauno gatvėmis, akis džiugina ir daugybė kitų modernistinių pastatų: Kauno Valstybinė Filharmonija, suprojektuota A. Fryko, A. Lukošaičio sukurti Darbo rūmai, F. Vizbaro Žitiečių rūmai, kuriuose šiuo metu veikia VDU Teologijos fakultetas, buvę bendrovės „Pieno centras“ rūmai, sukurti V. Landsbergio–Žemkalnio bei Felikso Vizbaro, ir vienas iškiliausių modernizmo pavyzdžių – Kauno įgulos karininkų ramovė, pastatyta pagal V. Dubeneckio projektą.

Manoma, kad tarpukariu Kaune buvo pastatyta net apie 12 tūkst. naujų pastatų, kurie padėjo laikinajai sostinei išaugti ir sužydėti. Prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas ir po jo atėjusi sovietų okupacija daugelį pastatų sunaikino, pakeitė ir užgožė, tačiau išlikę Kauno modernizmo kūriniai yra gyvybės, lietuviško polėkio, laisvės ir nenuslopino optimizmo pilni paminklai.

Eterinių aliejų kvapai ne tik pažadina prisiminimus, bet taip pat veikia nuotaiką ir savijautą.

Namų kvapas: kaip sukurti atmosferą kvapų pagalba

Sunku pasakyti, kuo kvepia namai. Atsiminimais, vaikyste, mamos šalikais, cinamonu, indų plovikliu ir ramybe. Aprašyti šį ypatingą kvapą beveik neįmanoma, o susimąstome apie jį tik tada, kai jo ilgesingai trūksta. Įsikrausčius į naują gyvenamąją vietą, akys puola džiaugtis gražia erdve bei vaizdais. Tačiau uoslė išduoda, kad kažko trūksta, kažko, kas būtų ar namą paverčia namais. Tai – namų kvapas.

Kvapai daro didelę įtaką mūsų nuotakai, emocinei būklei bei prisirišimui prie naujos vietos. Tyrimų duomenimis, kvapai veikia smegenų centrus, kurių neliečia visi kiti pagrindiniai kūno pojūčiai. Šios smegenų dalys atsakingos už emocijas ir atsiminimus. Būtent todėl obuolių pyrago kvapas verčia nusišypsoti, o pjaunamos žolės aromatas – paklusti vaikystės svajose.

Žinoma, tam, kad tarp naujų sienų šokinėtų širdžiai mieli aromatai, nereikia laiko mašinos – aromato magiją galite sukurti patys. Yra įvairių būdų tai padaryti, tačiau pastaruoju metu visuomenė bei medicinos specialistai atkreipia dėmesį į aromaterapiją. Tai eterinių aliejų bei kitų natūralių medžiagų naudojimas, siekiant pagerinti sveikatą ir emocinę savijautą.

Atsikrausčius į naują gyvenamąją vietą, aromaterapija – vienas greičiausių būdų sukurti jaukią namų atmosferą. Populiariausi būdai panaudoti aromaterapiją namuose yra kvapų difuzoriai, oro drėkintuvai ir aromaterapinės dulksnos. Jų veikimo principas labai paprastas – į vandenį

įlašinami keli lašeliai pasirinkto eterinio aliejaus ir jis paskleidžiamas po namus purškiamos dulksnos ar garų pavidalu.

Vandens ir eterinio aliejaus mikstūra, įpilta į purškimo buteliuką, nuspalvina namus žaviu aromatu, o prieš miegą ją taip pat galite apipurkšti pagalves. Įdomus sprendimas vonioje pakabinti eukalipto šakelę. Maudantis karštame duše, šiluma ir kylantys garai atgaivina joje slypinčius eterinius aliejus, tad visas kambarys pakvampa gaivia ramybe. Taip pat galite išbandyti kelis lašus pasirinkto ekstrakto ir besimaudydami vonioje – tam puikiai tinka citrinų, eukalipto eterinis aliejus.

Eterinių aliejų kvapai ne tik pažadina prisiminimus, bet taip pat veikia nuotaiką ir savijautą. Šias savybes galima pasitelkti savo naudai ir net suderinti kiekvieno kambario funkciją su kvapų suteikiama nuotaika bei atmosfera. Rozmarinas su citrina puikiai tinka darbo kambariui – padeda lengviau susikaupti, gerina atmintį. Idealus pasirinkimas voniai – mėtos ir citrinos aliejai. Jie suteikia energijos, kelia nuotaiką, kad žvaliai sutiktumėte rytą. Miegamajame rekomenduojamas raminantis ir atpalaiduojantis levandų kvapas. O virtuvėje bei svetainėje gerą atmosferą sukurs nostalgški, vaikystės prisiminimus atgaivinantys žiemos prieskonių (cinamono, muskato, imbiero) kvapai.

Aromaterapijoje galimybės ištis neribotos: skirtingų eterinių aliejų derinimas tarpusavyje ir įvairūs jų panaudojimo būdai kiekvienam leidžia atrasti sielai artimą kvapą. Visgi, kad namai netaptų aromatų mišraine, reikėtų pagalvoti apie jų suderinamumą. Keletas klasikinių kombinacijų: levanda ir citrina, cinamonas ir apelsinas, greipfrutas ir ramunėlė, kiparisas ir bergamotė, kedras ir apelsinas. Pirmuosius kartus išbandant aromaterapiją, šie deriniai padės suprasti, koks kvapas jums tinkamiausias. O toliau jau viskas priklausys nuo jūsų fantazijos.

Nuotraukų, paveikslėlių ir įvairiausių vaizdų pasaulyje nepamirškime uoslės – tai be galo svarbus pojūtis, išlaisvinantis atsiminimus ir veikiantis nuotaiką bei emocijas. Juk baldų, sienų ir daiktų visuma dar nėra namai. Kartais jiems visiems sujungti į širdžiai artimą vietą trūksta tik to vieno ir nepakartojamo namų kvapo.

Bella Toscana: gabalėlis Italijos Aleksote

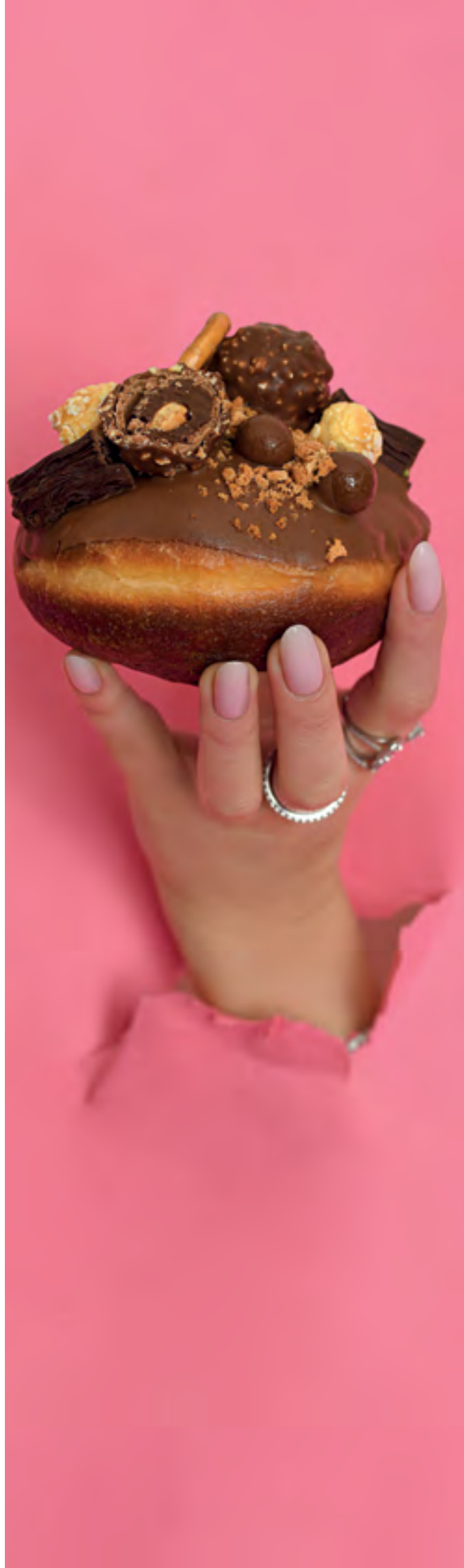
*Vietinių Aleksoto gyventojų praminti pasivai-
kščiojimo takai veda pro parkus, kalvas ir
miesto gatves, tačiau akylas žvilgsnis nesun-
kia pastebės, kad bene mylimiausia vietinių
stotelė – „Bella Toscana“ kepyklėlė. Šis prekės
ženklas Kaune žinomas jau nuo 2008 m. ir
netruko užkariauti smaližių širdis. Kaip pavyko
į Aleksotą atnešti saldaus gyvenimo ideologiją
pasakoja kepyklėlės įkūrėja Polina A.*

Šiandien „Bella Toscana“ kepyklėlių ir jų gaminių
galima rasti Kaune, Vilniuje ir čia esančiuose „Vero
Cafe“, „Green Cafe“, „Šviežia kava“ bei prekybos tinkle
„Šilas“. Visgi viskas prasidėjo Aleksote, kai 2008 m.
Polina čia atidarė pirmąją savo kepyklėlę ir jos cechą,
kurie veikia iki šių dienų.

NUO IZRAELIO IKI KAUNO

„Bella Toscana“ toli gražu nebuvo pirmas Polinos
projektas: idėja maisto gamybą paversti verslu kilo
Izraelyje, kur, būdama 18-os, pašnekovė išsikraustė
gyventi su savo tėvais ir broliu. Būtent čia prasidėjo
pašnekovės konditerinė kelionė, kuri tęsiasi ir šiandien:
„Dar būdama paauglė labai mylėjau maisto gamybą,
mano mama dirbo konditere legendinėje „Tulpėje“ ir
namuose mokė mane konditerijos ir maisto gamybos
paslapčių. Gyvendama Izraelyje negalėjau pamiršti
savo meilės maistui ir nusprendžiau atidaryti kavos
barą, kuriame būtų šviežiai skrudinama kava,
parduodami itališki sumuštiniai bei desertai. Nieką
ilgai nelaukus pusmečiui išskridau į vidurio Italiją
mokytis kavos skrudinimo paslapčių.“

Visgi iš Izraelio keliai parvedė į tėvynę – į Lietuvą:
„Verslas puikiai vystėsi Izraelyje, tačiau širdis nerimo
ir vis norėjo grįžti į Lietuvą. Tą padariusi 2003 metais
Kauno centre atidariau tokio pat koncepto kavos
barą kaip Izraelyje – buvau viena pirmųjų pradėjusi
skrudinti kavą Lietuvoje. Vėliau konceptas keitėsi ir
tapome kepykle.“

ŠEIMOS VERSLAS

Įkvėpimas ir idėjų paieškos neretai tampa
sudėtingiausia verslo kūrimo dalimi, tačiau Polinos
atveju visi atsakymai slypėjo netoliese: „Konditerijos
sėdevrams įkvėpimo per daug neieškojau, kadangi
žinojau, kad turiu pačią stipriausią konditerę bei šefę
– savo mamą. Ji ir sukūrė didžiąją dalį receptų, tai
kepykla išeina, kaip šeimos verslas. Dabar aš taip pat
darbuojuosi kartu su savo dukra – tai mums jau tapo
kaip tradicija.“

POPULIARUMO RECEPTAS

Kaune yra daugybė kepyklėlių ir kavinių: naujos vietos
nuolat užsidaro ir atsidaro. Visgi „Bella Toscana“
slenkstį kasdien peržengia eilės smaližių ir kavos
mėgėjų. Prekės ženklo įkūrėjos nuomone, žmonės į
kepyklėlę grįžta dėl išskirtinio skonio ir kokybės. Kaip
pastebi Polina, vis daugiau desertinių vadovaujasi
saldumynų estetika ir grožiu. Tai nėra neigiamas
bruožas, tačiau svarbiausia nepamiršti skonio ir
emocijos. Jei su jais viskas tvarkoje – galima tikėtis ir
klientų. Polina pasakoja, kad jai svarbu palaikyti gerą
ryšį su klientais. Ji dažniausiai juos atpažįsta sutikusi
mieste, o kai kuriuos prisimena net iš kavos baro laikų.
Nors jau 16 metų „Bella Toscana“ įkūrėja užsiima tuo
pačiu verslu, jis nenustoja žavėti. Bene mėgstamiausia
darbo dalis – kūrybinis procesas, niekada
neleidžiantis nuobodžiauti. Polina pasakoja, kad ji
dievina kurti, galvoti naujas idėjas ir jas įgyvendinti.
Būtent taip „Bella Toscana“ asortimentas pasipildė
išskirtiniu kepiniu – tortais augintiniams. Pasirodo,
tai vienintelė vieta Lietuvoje, gaminanti keturkojams
draugams valgyti tinkamus kepinus, o net 15 proc.
nuo šių tortų pardavimų skiriama paramai pasirinktai
gyvūnų prieglaudai.

NEBLĖSTANTI MEILĖ SALDŽIAM GYVENIMUI

Nepaisant to, kad maisto gaminimas iš bendro šeimos
pomėgio tapo verslu, net po tiek laiko kulinarija išlieka
„Bella Toscana“ įkūrėjos aistra. Polinos nuomone: „Be
meilės negali būti jokio maisto gaminimo nei darbe,
nei namuose. Tai slaptas ingredientas kiekvienam
receptui – maistas sugeria visas emocijas.“ Galbūt
dėl to mėgstamiausias pašnekovės desertas yra
„Bella Toscana“ tortas „Mocartas“ – tai jos ir mamos
bendras kūrinys.

Meilė saldžiam gyvenimo būdui atsispindi visuose
„Bella Toscana“ kepinuose: nuo medučio torto iki
šū pyragėlių. Polina A. kviečia kiekvieną kaunietį
pabandyti pajusti šią meilę ir valgant desertą
mėgautis ne tik saldumu, bet ir geromis emocijomis.

Įrenginėjant namus vienas tvariausių sprendimų, kuriuos galima priimti – investicija į kokybiškus, vietinių gamintojų sukurtus baldus ir interjero detales.

Antras šansas: tvarumas ir patogumas namuose

Žemę tausojantys sprendimai palengva užvaldo mūsų pasaulį: taromatai, daugkartiniai šiaudeliai, elektriniai automobiliai bei saulės jėgainės ant stogų tampa įprasta kasdienybės dalimi. Šie pokyčiai džiugina, tačiau atsinešti tvarumą į namus vis dar atrodo kaip sunkiai pasiekiamas ar brangus užmojis, reikalaujantis daug apgalvojimo ir investicijų. Iš tiesų, taip nėra.

RAKTAS Į TVARUMĄ – PERNAUDOJIMAS

Įvairių statistikų apie plastiko ir kitų atliekų taršą pilnas internetas ir ne be reikalo – tai vis dar opi problema. Senasis vartotojiškas modelis „imk – gamink – išmesk“ yra tikra priešingybė tvarumo idėjoms. Jas geriausiai atspindi žiedinis modelis, kurio esmė – pernaudojimas. Ši pernaudojimo ir tausojimo filosofija puikiai pritaikoma kuriant tvarių namų aplinką ir tai puikus būdas sutaupyti, kūrybiškai praleisti laisvalaikį ir prisidėti prie žalesnės ateities.

TVARUMAS PRASIDEDA VIRTUVĖJE

Šiuokšlinę namuose labiausiai tikėtina rasti virtuvėje, nes gaminant maistą namuose išmetame daugybę pakuočių. Vos keli paprasti sprendimai gali padėti to išvengti – pirmiausiai, daugkartiniai maišeliai apsipirkinėjant žymiai sumažins šiukšliadėžės turinio kiekį. Kitos nuo maisto gamavimo atliekančios šiukšlės gali būti pernaudojamos: plastikiniai grybų, salotų, pomidorų indeliai puikiai tinka mikro-žalumynų ar daigų auginimui ant palangės. Stiklainiai gali

pasitarnauti kaip birių produktų laikymo indai, vazonėliai kambariniams augalams, indai maisto šaldymui ar net kaip žvakidės, pieštukinės bei stiklinės.

KOKYBIŠKI DAIKTAI – TVARŪS NAMAI

Tvarumas ne visuomet yra apie pernaudojimą arba pirminių atsisakymą. Įrenginėjant namus vienas tvariausių sprendimų, kuriuos galima priimti – investicija į kokybiškus, vietinių gamintojų sukurtus baldus ir interjero detales. Kokybiški baldai, daiktai pasižymi ilgesniu gyvenimo ciklu, patogumu bei vizualiniu patrauklumu. Jų ne tik nereikės dažnai keisti, atnaujinti, bet to daryti net nesisnorės. Vietinių verslų palaikymas taip pat svarbi tvarių namų dalis. Nedideli verslai pasižymi mažesniu ekologiniu pėdsaku ir remti juos perkant produktus – visada gera idėja, tiek dėl ekonominių, tiek dėl tvarumo motyvų. Įrengdami naujus namus išskirtinį dėmesį skirkite virtuvei: jei jos įranga bei išplanavimas nebus patogūs, maisto gaminimas praras dalį žavesio ir dažniau rinksitės užsisakinėti iš restoranų ar pirkti pagamintus

Kvepiančių namų receptas

Ar yra kas geriau, nei pabusti saulėtą šeštadienio rytą nuo saldaus, orkaitėje kepančio pyrago kvapo? Iš tiesų, nesvarbu ar šeštadienį, ar lietui lyjant, ar vėlai vakare – virtuvėje šokantys cinamono, obuolių ar vanilės kvapai mintimis iškart nuskraidina į gražiausius vaikystės prisiminimus. Būtent tokio, šilčiausiomis emocijomis dvelkiančio, obuolių pyrago receptu dalinasi kaunietė maisto fotografė ir tinklaraštininkė leva Stanienė – „Dar Kąsnelį“.

levą virtuvės magija domino nuo pat vaikystės ir, nors pati buvo pakankamai išranki maistui, saldumynai širdyje užėmė ypatingą vietą. Palengva prasidėjo lig šiol besitęsianti kulinarinių atradimų kelionė, kurios metu atrastais receptais leva Stanienė dalinasi savo internetiniame bloge darkasneli.lt.

levos nuomone, virtuvė yra lyg visų namų veidrodis ir gali daug pasakyti apie čia gyvenančius žmones: ar jie mėgsta gaminti, kiek žmonių čia gyvena, ar jie rūpinasi savo sveikata ir net kiek vaikų turi tėvai. Visgi iš virtuvės sklindantis kvapas pasako šį tą daugiau nei faktus – jis perduoda atsiminimus ir emocijas. leva pasakoja, kad yra vienas patiekalas, kuris jai visada primena vaikystės namus – varškės apkepas: „Jo receptą mama jaunystėje atrado senoje lietuviškų receptų knygoje ir iki šiol kepa savaitgaliais, o aš jį šiek tiek pakeičiau ir taip pat pamilau.“

levos, kaip tikros kaunietės nuomone, jei Kaunas

būtų kepinys, tai būtų obuolių pyragas su cinamonu ir ledais: „Jis jaukus, savas, svetingas ir „su cinkeliu“. Atgimsta rudenį, kai iš visos Lietuvos suvažiuoja daug studentų, o Ažuolynas nusidažo nuostabiomis spalvomis.“ Be galo kvapnus, gardus ir, tikriausiai primenantis Kauną, – tokiu receptu ir dalinasi leva Stanienė.

Flognarde pyragas su obuoliais ir speltų miltais

INGREDIENTAI:

4 maži kiaušiniai (atitiktų 3 didelius)
70 g rudojo cukraus
110 g speltų miltų (tinka paprasti kvietiniai)
300 ml pieno
30 g sviesto
1/2 citrinos žievelės
Žiupsnelio druskos
1 a. š. vanilės pastos
200 g obuolių (svoris be žievelės ir sėklų)

GAMINIMAS

Nuluptus obuolius supjaustykite plonais griežinėliais. Sviestu ištepkite formą, o likusį sviestą ištirpinkite. Pašildykite pieną, kol taps karštas (ne verdantis, nes per karštas „sutrauks“ kiaušinius). Plakite kiaušinius su druska, vanile ir cukrumi, kol suputos ir padvigubės. Toliau plakant supilkite karštą pieną. Įmaišykite sviestą. Suberkite miltus ir plakite iki vientisos tešlos. Į formą sudėkite obuolius. Ant jų užtarkuokite citrinos žievelę ir supilkite tešlą. Kepkite 200 °C orkaitėje, antroje padėtyje nuo apačios, 30–35 min. Pyragas iškepęs, kai viršus gan stipriai paruduoja, o centras sutvirtėja. Jei dvejojate, galite patikrinti pagaliuku ar maža šakute. Galima valgyti dar šiltą ar atvėsusį.

VAIDA POCIENĖ
Pardavimų vadovė Kaune
+370 671 1117

GINTVILĖ JANKŪNIENĖ
Pardavimų vadovė Kaune
+370 682 18102

www.yit.lt

